

Wydział Katechetyczny
Kurii Diecezjalnej w Opolu

Pan Jezus przychodzi do mnie

Program nauczania religii rzymskokatolickiej w szkole podstawowej

Zgodny z *Podstawą programową katechezy kościoła katolickiego w Polsce* Konferencji episkopatu Polski z 8 czerwca 2018 r.

Tytuł programu dla klas I-IV: „Pan Jezus przychodzi do mnie”

Nr WK/1-4/2021 z dnia 12.05.2021 r.

Autor: dr Maria Ludwig, mgr-lic. Anna Światała

Spis treści

I.	Program nauczania a charakterystyka etapu edukacyjnego.....	s. 3
II.	Cele katechetyczne – wymagania ogólne.....	s. 4
III.	Jesteśmy Bożą rodziną – kl. I: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania, wskazania do realizacji programu.....	s. 6
IV.	Jesteśmy przyjaciółmi Jezusa – kl. II: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania, wskazania do realizacji programu.....	s. 21
V.	W drodze na spotkanie z Jezusem – kl. III: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania, wskazania do realizacji programu.....	s. 33
VI.	Z Jezusem w życie – kl. IV: charakterystyka poziomu, zakres treści nauczania, wskazania do realizacji programu.....	s. 47
VII.	Współpraca środowisk wychowawczych (rodzina – parafia).....	s. 61

Klasy I-IV Szkoły Podstawowej

Katecheza inicjacji w sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii

Tytuł programu: „**Pan Jezus przychodzi do mnie**”

Program nr WK/1-4/2021

I. Program nauczania a charakterystyka etapu edukacyjnego

Program *Pan Jezus przychodzi do mnie* wprowadza dzieci pierwszego etapu edukacyjnego na drogę zawarcia przyjaźni i przymierza z Bogiem poprzez przygotowanie do przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej: sakramentu pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Udział dziecka w nauczaniu religii (katechezie szkolnej) oraz w katechezie parafialnej przewidzianej na I i II klasę szkoły podstawowej, stanowiącej wprowadzenie do katechezy sakramentalnej jest tzw. dalszym przygotowaniem do przeżywania pierwszej spowiedzi i Komunii Świętej obejmuje. Przygotowanie bezpośrednio dokonuje się w klasie III i polega w dalszym ciągu na udziale w nauczaniu religii (katechezie szkolnej) oraz w parafialnej katechezie sakramentalnej. Przygotowanie to powinno mieć przede wszystkim charakter duchowy zmierzający do zdobycia osobistego doświadczenia religijnego i włączenia się we wspólnotę wierzących. Istotą tego przygotowania jest pogłębienie wiary w realną obecność Jezusa w Komunii Świętej i wzbudzenie pragnienia jej przyjmowania.¹

W klasie I akcent położony jest zawiązanie więzi z Bogiem, doświadczenia trwania w rodzinie Bożej. W II klasie osnową programu jest osoba Jezusa, który jest Przyjacielem i Nauczycielem, który prowadzi dziecko na spotkanie z Bogiem Ojcem. Treści zawarte w klasie III prowadzą dziecko do bezpośredniego spotkania z Jezusem w Eucharystii i sakramencie pokuty i pojednania. Klasa IV koncentruje się na pełnym przeżywaniu liturgii Mszy Świętej, postawie dojrzałej modlitwy oraz radości z faktu pełnego zjednoczenia z Jezusem.

Program poszczególnych klas koncentruje się wokół następujących treści:

Tematyka kolejnych lat nauczania:

Klasa I – Jesteśmy Bożą rodziną

Klasa II – Jesteśmy przyjaciółmi Jezusa

Klasa III – W drodze na spotkanie z Jezusem

Klasa IV – Z Jezusem w życie

Edukacja religijna dzieci na tym etapie edukacyjnym zakłada przedstawienie treści najbardziej elementarnych i kluczowych dla dziecka. Przekazywana wiedza, wartości, a także postawy w

---

¹ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Wskazania dotyczące przygotowania dzieci do przyjęcia i przeżywania sakramentu pokuty i pojednania oraz Pierwszej Komunii Świętej* z dnia 29 sierpnia 2020 r.

klasach I-IV oparte są na idei zawarcia przymierza pomiędzy dzieckiem i Bogiem. W kolejnych klasach szkoły podstawowej wiedza ta zostanie ugruntowana i pogłębiona zgodnie z możliwościami percepcyjnymi dziecka.

II. Cele katechetyczne - wymagania ogólne

Celem katechezy na pierwszym poziomie edukacji w szkole podstawowej jest przygotowanie uczniów do pełnego uczestnictwa w Eucharystii, a także sakramencie pokuty i pojednania. Ten etap przede wszystkim wprowadza w podstawowe pojęcia dotyczące wiary: Pismo Święte, liturgia, doświadczenia własne uczniów. Katecheza w klasach I-IV wspiera ucznia w budowaniu zażyłej relacji z Jezusem i kształtowaniu postaw zgodnych z budowanym systemem wartości. Zadania katechezy zostały określone w sześciu punktach.

- A. Rozwijanie poznania wiary
- B. Wychowanie liturgiczne
- C. Formacja moralna
- D. Wychowanie do modlitwy
- E. Wychowanie do życia wspólnotowego
- F. Wychowanie do misji

Wytyczne katechetyczne nie mówią jak doprowadzić dziecko do nawiązania osobowej relacji z Bogiem, jednak zawsze wskazują na wagę zachowania prawdy i wierności Kościołowi. „Zasada wierności Bogu i człowiekowi wynika wprost z nadrzędnego celu katechezy, czyli doprowadzenia do komunii z Jezusem. Bóg w Jezusie przychodzi, by zbawić człowieka. Winna ona też być uwzględniana przy realizacji poszczególnych zadań katechezy oraz przenikać wszystkie elementy treściowe i metodyczne katechezy”². Zatem można i należy spojrzeć na wyznaczane cele katechetyczne jako na kierunek działań katechetycznych, które prowadzą dziecko głębokiego przymierza z Bogiem opartego na relacji miłości i przyjaźni.

Katecheza zawsze powinna prowadzić ku „zrozumieniu i głębszemu doświadczeniu liturgii. Ponadto winna wyjaśniać treści modlitwy, znaczenie gestów i znaków liturgicznych, a także wychowywać do czynnego uczestniczenia w sprawach liturgii”³. Cele zawarte w Dyrektorium Ogólnym o Katechizacji powinny być realizowane na lekcjach religii w klasach I-IV, dlatego też

² KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, s. 35-36.

³ KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, nr 71.

---

program i zawarte w nim cele katechetyczne warto potraktować ją jako priorytety w pracy katechetycznej.

III.

Klasa I szkoły podstawowej

Jesteśmy Bożą rodziną

Uczeń klasy I poznaje nieznaną rzeczywistość jaką jest szkoła. Inne niż dotychczas obowiązki, wymagania stawiają go przed nowymi wyzwaniami, nie zawsze dla niego łatwymi. Przestrzeń społeczności klasowej i szkolnej zakłada pełnienie przez dziecko nowej roli jaka jest rola ucznia. Istotnym jest, aby od pierwszych chwil w szkole wdrażać dziecko do poczucia odpowiedzialności za podejmowane zadania. Pracowitość, sumienność i solidność w perspektywie nauki religii nabierają szerszego znaczenia i w wymiarze duchowym prowadzą do rozwoju moralnego dziecka.

Program klasy I zakłada podział treści na siedem działów, poprzez które to uczeń ma odkryć ogromną miłość Boga do każdego człowieka, która najpełniej objawiła się poprzez przyjście Jego Syna na świat. Doświadczenie, że każdy człowiek jest ukochanym dzieckiem Boga i jest ważny w historii zbawienia, a tym samym w rodzinie Dzieci Bożych jest punktem zwrotnym i osnową wszystkich treści w klasie I (rozdział I – *Bóg naszym Ojcem*). W kolejnych rozdziałach uczeń poznaje w jaki sposób może rozmawiać ze swoim Ojcem (rozdział II – *Rozmawiamy z Bogiem*), odkrywa Słowo i miejsca, gdzie może się z Nim spotykać, a także środowiska tychże spotkań (rozdział III – *Spotykam Boga*). W kolejnych działach uczeń poznaje Syna Bożego (rozdział IV – *Pan Bóg posyła nam Syna*) i Jego nauczanie (rozdział V – *Słuchamy Jezusa*), a także istotę Jego przyjścia na świat (rozdział VI – *Jezus nas zbawia*). Treści ostatniego działu koncentrują się na wypełnianiu woli kochającego Ojca (rozdział VII – *W drodze do Ojca*).

Budowanie wspólnoty klasowej, szkolnej, a przede wszystkim katechetycznej osadzone jest na doświadczeniu miłości Bożej, nawiązywaniu żywej i prawdziwej relacji z kochającym Ojcem i budowaniu na tej zażyłości autentycznych więzów przyjaźni międzyludzkich. Doświadczenie życia codziennego ma być kontynuacją w przestrzeni życia duchowego, gdzie przestrzeń grupy katechetycznej i parafialnej staje się żywym obrazem nauki w szkole.

1. Bóg naszym Ojcem

Cele katechetyczne:

- Wprowadzenie w życie wspólnoty klasowej i szkolnej, ukazanie jej w perspektywie wspólnoty dzieci Bożych; integracja zespołu katechetycznego;
- Ukazanie katechezy jako lekcji, podczas której uczymy się o Panu;
- Zapoznanie ze świeckimi i chrześcijańskimi formami pozdrowień;

- Kształtowanie postawy szacunku do znaku krzyża;
- Ukazanie prawdy o Bogu, który jest dobrym Ojcem- Stwórcą świata widzialnego i niewidzialnego;
- Zapoznanie z biblijnym opisem stworzenia świata;
- Uświadomienie, że Pan Bóg jest Stwórcą człowieka.

Podstawa programowa – treści:

A.1⁴.Religijny wymiar rzeczywistości - Powitania świeckie i chrześcijańskie;

A.2. Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu - Wspólnota szkolna i klasowa- Na katechezie spotykam się z Bogiem i innymi ludźmi;

A.3.Stworzenie świata, aniołów i ludzi przejawem miłości Boga - Świat źródłem miłości Bożej do człowieka – Kochający Ojciec podarował nam piękny świat, Anioł stróż moim opiekunem; Obowiązek troski o świat ofiarowany człowiekowi przez Boga;

B.2. Liturgia wyrazem wiary w Boga. Podstawowe gesty, znaki i symbole religijne;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę - Znak krzyża w różnych przestrzeniach życia dziecka – Pozdrawiam Pana Boga znakiem krzyża;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości - Kształtowanie postawy wdzięczności za otrzymane dary;

D.4. Ojciec nasz-modlitwa, której nauczył uczniów Jezus - Modlitwy i piosenki religijne ułatwiające pełne doświadczenia poznawanych treści;

E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania:

Uczeń

A.1.1. wskazuje w otaczającej rzeczywistości zamysł Stwórcy i ślady działania Boga;

A.2.1. wyjaśnia, że Bóg zaprasza do przyjaźni, jest zawsze blisko nas, obdarza łaską;

A.2.2. wskazuje w codzienności ślady Bożych darów i podaje przykłady okazywania wdzięczności za nie;

A.3.2. wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej;

B.2.2. wyjaśnia znaczenie podstawowych gestów, znaków i symboli religijnych;

D.1.1. wyjaśnia czym jest modlitwa;

D.4.1. podaje z pamięci tekst modlitwy Ojciec nasz;

---

⁴Numeracja za: KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, 2018.

E.3.1. Opisuje, czym jest wspólnota szkolna;

E.3.2. Wymienia i opisuje zasady dobrego zachowania w szkole;

F.1.10. wymienia różne dary otrzymane od Boga

Postawy:

Uczeń

A.1.a. interesuje się i zachwyca odkrywaną rzeczywistością;

A.2.b. wyraża wdzięczność za Boże dary;

A.2.c. okazuje szacunek wobec stworzenia Bożego;

A.3.a. okazuje posłuszeństwo Bożemu słowu;

D.1.a. wyraża potrzebę modlitwy;

D.4.a. odmawia codziennie modlitwę Ojcze nasz;

E.3.a. przestrzega zasad obowiązujących w szkole.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: pozdrowienia świeckie i chrześcijańskie;
- Edukacja matematyczna: znak krzyża – pojęcia pion, poziom;
- Edukacja społeczna: zapoznanie z zespołem klasowym i środowiskiem szkolnym – identyfikacja z grupą społeczną, integracja;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonuje prace plastyczne- kolaż z ilustracji przedstawiających stworzony świat i dary Pana Boga;
- Edukacja przyrodnicza: segregacja śmieci, troska o środowisko;
- Wychowanie fizyczne: Bóg stworzył człowieka – troska o zdrowie, higienę, odpowiedni ubiór.

2. Rozmawiamy z Bogiem

Cele katechetyczne:

- Wskazanie na modlitwę jako rozmowę z Bogiem;
- Ukazanie różnych form modlitwy, w tym modlitwy dziękczynnej, prośby, przebłagalnej;
- Ukazanie modlitwy za innych, jako naszego obowiązku i posłannictwa-osoba misjonarza;
- Ukazanie Maryi- Matki Pana Jezusa;
- Kształtowanie postawy zaufania do Maryi- modlitwa różańcowa;
- Przedstawienie osoby Jana Pawła II – świętego, który uczy nas postawy modlitwy i zaufania Bogu.

Podstawa programowa – treści:

A.4. Maryja Matką Chrystusa i naszą -Kocham Maryję, mamę Pana Jezusa;

C.3. Wolność i wybory człowieka. Wpływ wiary na postępowanie i wybory moralne człowieka – Jestem małym misjonarzem;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę. Rodzaje modlitwy – Panie Boże, proszę, dziękuję, przepraszam;

D.5. Maryja nauczycielką modlitwy - W październiku modlę się na różańcu;

D.7. Ludzie uczący modlitwy -Święty Jan Paweł II;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości – Jestem małym misjonarzem.

Wymagania: Uczeń

A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;

C.3.4. uzasadnia, że życie wiarą domaga się dobrego postępowania;

C.3.5. wymienia przykłady zależności wiary i postępowania;

D.1.1. Wyjaśnia czym jest modlitwa;

D.1.6. wyjaśnia piękno modlitwy dziękczynienia;

D.1.7. wyjaśnia sens modlitwy przebłagalnej;

D.1.8. Układa wezwania modlitwy błagalnej;

D.5.3. podaje z pamięci najważniejsze maryjne modlitwy (Pozdrowienie Anielskie);

D.7.1. wymienia świętych, którzy stali się wzorami modlitwy.

Postawy: Uczeń

A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje Jej szacunek;

C.3.b. ufa Bogu i chce odpowiadać na Boże wezwanie;

D.1.a. Wyraża potrzebę modlitwy;

D.1.b. modli się słowami oraz w myślach;

D.1.e. Swoimi słowami dziękuje Bogu;

D.1.f. Modli się w różnych sytuacjach życiowych;

D.2.b. wyraża zaufanie do Boga poprzez modlitwę w trudnych momentach życia;

D.5.a. na wzór Maryi modli się w różnych okolicznościach życia;

D.7.a. modli się na wzór świętych;

F.1.e.formułuje różne prośby skierowane do Boga;

F.1.f. Dziękuje Bogu za otrzymane dary;

F.1.h. przykładem swojego życia stara się dawać świadectwo o Jezusie.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: relacje w rodzinie i w klasie- używanie odpowiedniego słownictwa: proszę, dziękuję, przepraszam. Nauka słuchania i kształtowanie kultury wypowiedzi;
- Edukacja społeczna: identyfikacja z grupą i kształtowanie odpowiedzialności za dobre relacje w klasie;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonywanie prac plastycznych pod kierunkiem nauczyciela, rozpoznawanie obrazów i figur Matki Bożej i świętego Jana Pawła II, nazywanie różnych form plastycznych: obraz, rzeźba;
- Edukacja przyrodnicza: kontynenty, nazwy mieszkańców;
- Edukacja językowa: słownictwo: modlitwa, różaniec, święci, misjonarz.

3. Spotykam Boga

Cele katechetyczne:

- Przedstawienie Pisma Świętego jako księgi zawierającej żywe słowo Boga;
- Ukazanie ważnej roli wspólnoty szkolnej, klasowej, rodzinnej i parafialnej;
- Wskazanie sakramentu chrztu, jako momentu włączenia w rodzinę dzieci Bożych, a tym samym we wspólnotę Kościoła;
- Uzmysłowanie godności dziecka Bożego;
- Zapoznanie z przestrzenią kościoła i ukazaniem jej jako domu Bożego;
- Ukazanie wartości Królestwa Bożego;
- Ukazanie na czym polega godność Chrystusa jako króla;
- Ukazanie prawdy o powtórny przyjsciu Jezusa;
- Wskazanie na postaci osób świętych, ich zaangażowanie w budowanie Królestwa Bożego i ich role w naszym życiu.

Podstawa programowa – treści:

A.1.Religijny wymiar rzeczywistości;

A.2. Sposoby poznawania Pana Boga. Pismo Św. Księgą wiary. Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu – Pismo Święte;

A.6. Powtórne przyjście Pana – Królestwo Pana Jezusa, Jezus Chrystus Królem;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę - modlitwa za zmarłych;

D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła - Kościół-do Boży, elementy kościoła;

D.7. Ludzie uczący modlitwy – Święci;

E.1. Godność dziecka Bożego - Chrzest- dziecięstwo Boże;

E.4. Wspólnota kościelna – wspólnota parafialna.

Wymagania:

Uczeń

A.1.1. wskazuje w otaczającej rzeczywistości zamysł Stwórcy i ślady działania Boga;

A.2.3. Wyjaśnia czym jest Pismo Święte;

A.2.4. nazywa dary pochodzące od Boga: życie, chrzest, wiara;

A.6.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o powtórny przyjsciu Pana Jezusa;

C.6.1. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych;

D.1.4. Wyjaśnia wartość modlitwy za innych;

D.6.1. wskazuje, że Msza św. Jest najdoskonalsza forma modlitwy liturgicznej;

E.1.1. wyjaśnia na czym polega bezwarunkowa miłość Boga do człowieka;

E.1.2. uzasadnia wartość każdego człowieka jako dziecka Bożego;

E.4.2. wyjaśnia, że sakrament chrztu włącza do wspólnoty Kościoła;

E.4.4. Wyjaśnia czym jest wspólnota parafialna.

Postawy:

Uczeń

A.1.a. interesuje się i zachwyca odkrywaną rzeczywistością;

A.2.a. Uważnie słucha słów Pisma Świętego;

A.6.c. stara się żyć w postawie czujnego oczekiwania na powtórne przyjście Pana;

B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje święteczne;

B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji;

D.1.c. pragnie wspomagać innych modlitwą;

D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;

D.7.a. Modli się na wzór świętych;

E.1.a. jest otwarte na miłość Boga;

- E.4.a. na miarę możliwości troszczy się o wspólnotę Kościoła;
- E.4.b. okazuje radość z przyjęcia do wspólnoty Kościoła;
- E.4.c. angażuje się w życie wspólnoty parafialnej.

Korelacja z edukacją szkolną

- Edukacja polonistyczna: Pismo Święte wśród innych książek, wypowiedzi na temat ulubionych opowieści biblijnych; Jezus Królem- przykłady władców na podstawie literatury, bajek, legend, opowiadań;
- Edukacja społeczna: troska o groby przodków, zainteresowanie historią rodziny; władcy ziemscy – pojęcie odpowiedzialności, królowania, panowania;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonuje prace plastyczne- pod nadzorem nauczyciela;
- Edukacja językowa: słownictwo: Pismo Święte, kościół, wspólnota, parafia, święci, chrzest, Królestwo Boże, król, władca, wiara, Bóg Ojciec, Syn Boży.

4. Pan Bóg posyła nam Syna

Cele katechetyczne:

- Kształtowanie postawy zaufania – na wzór Maryi – Matki Pana Jezusa;
- Kształtowanie postawy służby i ofiarności względem drugiego człowieka;
- Ukazanie najważniejszych świąt i wydarzeń w przestrzeni roku liturgicznego;
- Ukazanie rodziny jako wartości w życiu każdego człowieka, pielęgnowanie więzi międzypokoleniowych;
- Wskazanie wartości wspólnego świętowania w klasie, rodzinie, parafii.

Podstawa programowa – treści:

- A.4 Jezus Słowem Boga i Obiecanym Zbawicielem. Maryja Matką Chrystusa i naszą – Oczekiwanie na Jezusa – Adwent;
- B.4. Sens i przesłanie poszczególnych okresów roku liturgicznego – Wieczór wigilijny, kolędowanie;
- B.5. Zwyczaje związane z obchodami Świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego – Celebracja Bożego Narodzenia;
- C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem – Święty Mikołaj uczy nas dobroci;
- E.2. Wspólnota rodzinna.

Wymagania: Uczeń

- A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;
- B.4.1. wymienia i charakteryzuje okresy roku liturgicznego;
- B.5.1. uzasadnia religijny wymiar świętowania Bożego Narodzenia i Wielkanocy;
- B.5.2. wymienia najważniejsze zwyczaje związane z uroczystościami i świętami kościelnymi;
- D.1.4. wyjaśnia wartość modlitwy za innych;
- E.2.1. charakteryzuje wspólnotę rodzinną;
- E.2.2. wymienia przykłady budowania dobrych relacji we wspólnocie rodzinnej i domowej.

Postawy: Uczeń

- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;
- B.5.a. pogłębia więź z Chrystusem narodziłym i zmartwychwstałym;
- B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje świąteczne;
- B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji;
- B.5.d. wyraża wiarę, zaufanie oraz radość z narodzenia i zmartwychwstania Chrystusa;
- C.5.d. okazuje dobro bliźnim;
- C.5.e. służy potrzebującym;
- E.1.e. stara się kochać siebie i bliźniego;
- E.2.a. wyraża Bogu wdzięczność za dar rodziny i bliskich;
- E.2.b. okazuje posłuszeństwo rodzicom, opiekunom, dziadkom;
- E.2.c. stara się o budowanie dobrych relacji w rodzinie.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: szanowanie tradycji i zwyczajów, umiejętność wypowiedzi na podany temat; życzenia świąteczne, -dobór słów;
- Edukacja społeczna: -troska o potrzeby bliźnich, umiejętność ofiarowania i poświęcenia czasu; zainteresowania; wspólnota rodzinna- nazywanie praw i obowiązków, szacunek okazywany rodzicom i dziadkom; zwyczaje świąteczne- opowiadanie;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-kolędy, pieśni adwentowe;
- Edukacja plastyczna: wykonuje prace plastyczne - pod kierunkiem nauczyciela - zwyczaje świąteczne;

- Edukacja językowa; słownictwo: wigilia, kolędy, pasterze, lira, wół, archanioł, zwiastowanie, adwent.

5. Słuchamy Jezusa

Cele katechetyczne:

- Ukazanie nauczania Pana Jezusa;
- Ukazanie wartości zaufania słowu Jezusa;
- Ukazanie Jezusa troszczącego się o każdego człowieka;
- Kształtowanie poprawnych relacji rodzinnych, troska o wspólnotę rodzinną;
- Kształtowanie postawy pomocy potrzebującym na wzór Jezusa.

Podstawa programowa – treści:

A.4. Publiczna działalność Jezusa – chrzest w Jordanie, powołanie apostołów, cuda;

C.1. Źródła moralności: Dekalog i nauczanie Jezusa – przykazanie miłości;

C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem – pomoc chorym i cierpiącym;

E.1. Bezwarunkowa miłość Boga;

E.2. Wspólnota rodzinna – obowiązki w rodzinie, wartość rodziny w życiu człowieka, rola dziecka w rodzinie;

E.3. Wspólnota szkolna – pomoc potrzebującym.

Wymagania:

Uczeń

C.1.7. wyjaśnia na czym polega wiara Boga, zaufanie i szacunek do Niego;

C.3.4. uzasadnia, że życie wiarą domaga się dobrego postępowania;

C.5.2. podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu;

D.7.1. wymienia świętych, którzy stali się wzorem modlitwy;

E.1.2. uzasadnia wartość każdego człowieka jako dziecka Bożego;

E.2.2. wymienia przykłady budowania dobrych relacji we wspólnocie rodzinnej i domowej;

E.3.4. charakteryzuje relacje pomiędzy członkami wspólnoty szkolnej;

E.3.5. charakteryzuje cechy koleżeństwa i przyjaźni.

Postawy: Uczeń

- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;
- C.1.a. okazuje zaufanie Bogu;
- C.5.c. jest wrażliwe na krzywdę innych;
- C.5.d. okazuje dobro bliźnim;
- E.1.d. okazuje pragnienie życia w zgodzie z samym sobą i innymi;
- E.2.a. wyraża Bogu wdzięczność za dar rodziny i bliskich;
- E.2.b. okazuje posłuszeństwo rodzicom, opiekunom, dziadkom;
- E.2.c. stara się o budowanie dobrych relacji w rodzinie;
- F.1.h. przykładem swojego życia stara się dawać świadectwo o Jezusie;

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: wypowiedzi na temat swojej rodziny;
- Edukacja społeczna: identyfikacja z grupą społeczną – troska o chorych, potrzebujących, cierpiących; rodzina – prawa i obowiązki dziecka;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonuje prace plastyczne- wspólnoty, w których żyje uczeń;
- Edukacja językowa: słownictwo: cud.

6. Jezus nas zbawia**Cele katechetyczne:**

- Ukazanie Wielkiego Postu jako okresu liturgicznego poprzedzającego Wielkanoc;
- Ukazanie zbawczego dzieła śmierci i zmartwychwstania Jezusa;
- Ukazanie prawdy o tym, że Jezus jest obecny w sprawowanej liturgii;
- Wskazanie na mszę świętą jako najdoskonalszą modlitwę podczas, której wspominamy mękę, śmierć i zmartwychwstanie Pana Jezusa;
- Kształtowanie postawy pomocy potrzebującym;
- Ukazanie Boga jako miłosiernego Ojca.

Podstawa programowa – treści:

- A.4. Publiczna działalność Jezusa. Śmierć i zmartwychwstanie Jezusa;
- B.1. Obecność Boga w liturgii Kościoła;
- B.4. Sens i przesłanie poszczególnych okresów roku liturgicznego;

- B.5. Zwyczaje związane z obchodami Świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego;
- B.6. Niedziela pamiątką zmartwychwstania;
- B.7. Nabożeństwo różańcowe, drogi krzyżowej, majowe czerwcowe;
- B.8. Bóg Miłosiernym Ojcem;
- B.11. Eucharystia ofiarą Chrystusa i Kościoła;
- C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;
- D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę. Rodzaje modlitwy.

Wymagania:

Uczeń

- A.4.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o zmartwychwstaniu Jezusa i Zesłaniu Ducha Świętego.
- A.4.3. wskazuje w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Panu Jezusowi za dar jego ofiary
- B.1.1. wskazuje w jaki sposób Bóg jest obecny w liturgii.
- B.4.1. wymienia i charakteryzuje okresy roku liturgicznego
- B.5.1. uzasadnia religijny wymiar świętowania Bożego Narodzenia i Wielkanocy.
- B.5.2. wymienia najważniejsze zwyczaje związane z uroczystościami i świętami kościelnymi
- B.5.3. wylicza i omawia elementy świętowania Wielkanocy.
- B.6.1. Wyjaśnia, że niedziela jest pamiątką zmartwychwstania Chrystusa.
- B.6.2. wymienia sposoby świętowania niedzieli.
- B.7.1. Uzasadnia wartość udziału w nabożeństwach drogi krzyżowej, różańcowych, majowych i czerwcowych;
- B.7.2. ukazuje związek nabożeństw ze czią do Jezusa ukrzyżowanego.
- B.8.1. wyjaśnia pojęcie Bożego miłosierdzia;
- B.8.2. Wymienia przejawy Bożego miłosierdzia;
- B.11.1. opowiada o ustanowieniu Eucharystii
- C.5.2. podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu

Postawy:

Uczeń

- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa.
- B.5.a. jest życzliwe i koleżeńskie wobec rówieśników.
- B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje świąteczne

B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji

B.5.d. wyraża wiarę, zaufanie oraz radość z narodzenia i zmartwychwstania Chrystusa.

B.6.a. świadomie świętuje dzień Pański.

B.6.b. pragnie komunii z Chrystusem zmartwychwstałym poprzez udział w niedzielnej liturgii.

B.6.c. wyraża wiarę i uwielbienie Boga oraz radość ze spotkania z Bogiem i ludźmi w niedzielę.

B.7.a. okazuje cześć, wdzięczność i szacunek wobec Jezusa ukrzyżowanego i Najświętszego Serca Jezusowego oraz Matki Najświętszej i Jej Niepokalanego Serca;

B.8.c. ufa Bogu, przebacza bliźniemu, troszczy się o bliźniego;

B.10.a. dokonuje refleksji nad swoim podstępowaniem, wyraża żal za grzechy.

B.10.h. jest przekonane o potrzebie regularnej pracy nad sobą i przemiany życia, troszczy się o własne zbawienie.

B.12.a. odczuwa potrzebę zjednoczenia z Bogiem i bliźnimi poprzez udział w Eucharystii;

C.5.c. jest wrażliwe na krzywdę innych;

C.5.d. okazuje dobro bliźnim;

C.5.e. służy potrzebującym;

D.1.h. wypowiada akty strzeliste, aby jednoczyć się z Jezusem.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: życzenia świąteczne- właściwy dobór słownictwa do formułowanej wypowiedzi;
- Edukacja społeczna: -zwyczaje świąteczne;
- Edukacja muzyczna: -wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: - prace plastyczne- zwyczaje świąteczne;
- Edukacja językowa: słownictwo: Wielkanoc, Wielki Post, Niedziela Palmowa, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, wieczerza, Boży Grób, msza święta.

7. W drodze do Ojca

Cele katechetyczne:

- Ukazanie prawdy o wstąpieniu Jezusa do nieba;
- Ukazanie uczniom prawdy o Duchu Świętym;
- Ukazanie eklezjotwórczej roli Ducha Świętego;
- Zachęta do współpracy z Duchem Świętym;
- Zachęta do czczenia Maryi- Matki Pana Jezusa;

- Ukazanie Boga, który bezwarunkowo kocha każdego człowieka, troszczy się o niego i pragnie jego dobra;
- Kształtowanie postawy eucharystycznej.

Podstawa programowa – treści:

A.4. Publiczna działalność Jezusa – przypowieść o Dobrym Pasterzu,;

A.5. Duch Święty w życiu Kościoła. Jedność działania Ojca, Syna i Ducha Świętego;

A.6. Kościół realizujący posłannictwo Jezusa – wniebowstąpienie;

B.7. Nabożeństwo czerwcowe;

C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;

C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych- święta Małgorzata Alacoque;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę;

E.3. Wspólnota szkolna – zakończenie roku szkolnego;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadełstwo wiary dostosowane do jego możliwości – Uroczystość Bożego Ciała.

Wymagania:

Uczeń

A.4.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o zmartwychwstaniu Jezusa i Zesłaniu Ducha Świętego.

A.5.2. wymienia przejawy działania Ducha Świętego w Kościele;

A.6.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o powtórny przyjsciu Jezusa;

B.7.1. Uzasadnia wartość udziału w nabożeństwach drogi krzyżowej, różańcowych, majowych i czerwcowych;

B.7.2. ukazuje związek nabożeństw ze czcią do Jezusa ukrzyżowanego, Najświętszego Serca Pana Jezusa i Maryi;

A.6.3. uzasadnia, że w Kościele jest realizowana misja Chrystusa;

C.6.2. omawia wybrane przypowieści Jezusa;

D.1.5. wyjaśnia potrzebę modlitwy uwielbienia.

F.1.3. uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania go w życie.

Postawy:

Uczeń

A.4.a. okazuje wdzięczność Jezusowi.

- A.5.a. jest otwarte na działanie Ducha Świętego;
- A.5.b. jest posłuszne natchnieniom Ducha Świętego;
- B.7.a. Okazuje cześć, wdzięczność i szacunek wobec Jezusa ukrzyżowanego i Najświętszego Serca Jezusowego oraz Matki Najświętszej i Jej Niepokalanego Serca;
- D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;
- E.3.b. pielęgnuje więzi koleżeństwa i przyjaźni;
- F.1.a. wyraża pragnienie spotkania się z Jezusem i z innymi ludźmi na Eucharystii;
- F.1.f. dziękuje Bogu za otrzymane dary;
- F.1.h. przykładem swojego życia stara się dawać świadectwo o Jezusie.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: wypowiedzi nt. wyjazdów wakacyjnych;
- Edukacja społeczna: -identyfikacja z grupą parafialną- uczestnictwo w procesji Bożego Ciała; odpowiedzialność za siebie i innych- wyjazdy wakacyjne;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne - kartka wakacyjna;
- Edukacja językowa: słownictwo: wniebowstąpienie, Zesłanie Ducha Świętego, Najświętszy Sakrament, monstrancja, Najświętsze Serce Pana Jezusa.

Wskazania do realizacji programu

Lekcje religii w szkole rozpoczynają cykl spotkań przygotowujących dzieci do pełnego uczestnictwa w Eucharystii. Kolejne tematy lekcji podkreślają fakt posiadania przez dziecko godności Dziecka Bożego i trwania w miłości Bożej przez fakt stworzenia, przynależności do wspólnoty i włączenia przez chrzest do rodziny dzieci Bożych. Posiadanie statusu ukochanego dziecka Bożego łączy się z zawarciem nierozzerwalnego przymierza, w którym to Bóg Ojciec ofiaruje bezinteresownie swą miłość i zaprasza ludzi do wejścia na drogę miłości.

Dzieci szczególnie w klasie I spragnione są ruchu i zabawy, dlatego też ważnym elementem lekcji powinny być działania plastyczne (wycinanie, układanie, rysowanie, kolorowanie, kolaże), muzyczne (śpiew, słuchanie, taniec), elementy dramy (pantomima, odgrywanie scenek), gry dydaktyczne. Nieodzownym elementem spotkań katechetycznych powinno być zaniepokojenie, niespodzianka, dlatego też urozmaicone działania nauczyciela mogą przyczynić się do przyjęcia przez dziecko przekazywanych treści. Opis, rozmowa kierowana, opowiadanie (czytane i opowiadane), pogadanka powinny na stałe zagościć w repertuarze działań nauczycielskich. Warto również zwrócić uwagę na wykorzystanie multimedialnych narzędzi dydaktycznych: prezentacje

multimedialne, fragmenty filmów, piosenek, które stają się nieodzownym narzędziem w pracy katechetycznej. Koniecznym także w pracy nad ćwiczeniem uwagi i koncentracji jest odkrycie wartości obrazu. Przygotowywanie do kontemplacji można ćwiczyć przez oglądanie (z czasem wydłużane) ilustracji w podręczniku, obrazów multimedialnych, rozmyślanie nad wysłuchanym tekstem Pisma Świętego. Praktyka ta ma prowadzić do wyciszenia, skupienia i umożliwienia uczniom przeżywania treści duchowych. Brak pośpiechu, zezwolenie na swobodne wypowiedzi na temat własnych doświadczeń i przemyśleń, szacunek do indywidualnego tempa ucznia pozwoli stworzyć atmosferę wzajemnego zrozumienia i wykreuje przestrzeń do wzrostu w wierze.

Lekcje religii nierozłącznie powinny zaistnieć w życiu dziecka w połączeniu z katechezą parafialną i rodzinną. Bliskość i autentyczność przekazu wraz z pełną transparentnością w życiu codziennym zapewni dziecku harmonię i absorpcję przekazywanych treści. Dlatego ważnym elementem lekcji religii powinny stać się wspólne wyjścia do kościoła, udział w nabożeństwach i trwanie we wspólnocie parafialnej.

Wspólne bycie razem, pielęgnowanie relacji i trwania w przymierzu z Bogiem wzmacniają atmosferę przyjaźni, wzajemnej troski, a przede wszystkim zaufania.

Dyrektorium Katechetyczne Kościoła Katolickiego zaznacza, że „dobór metod nauczania katechetycznego winien być dokonywany zarówno ze względu na katechizowanych i ich poziom intelektualny, jak i ze względu na cele, jakim ma służyć dana jednostka katechetyczna, a także ze względu na środowisko nauczania”⁵. Toteż warto spojrzeć na lekcje religii, jako na możliwość, szansę i wyzwanie która prowadzi dziecko do żywej relacji z Bogiem. Być może współczesne dziecko, które jest bombardowane nawałem informacji, nieustannie przebywające w świecie wirtualnym, otrzyma na lekcji namiastkę spokoju i zrozumienia swoich pierwotnych potrzeb wynikających z jego wieku.

---

⁵ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, s. 44.

IV.

Klasa II szkoły podstawowej

Jesteśmy przyjaciółmi Jezusa

Program klasy II ma pomóc uczniowi w odkrywaniu Jezusa jako Przyjaciela, który pragnie, aby każdy człowiek trwał z Nim w autentycznej relacji przyjaźni. Dziecko w klasie drugiej rozumie coraz lepiej zależności panujące w klasie, rodzinie, w grupie rówieśniczej. Pragnie być częścią grupy, chce współpracować z innymi dziećmi, odpowiada na zaproszenie innych do wchodzenia w grupy koleżeńskie. Naturalną staje się dla niego odpowiedź na zaproszenie Jezusa. Kolejne działy prowadzą dziecko poprzez poznanie Ojca Jezusa (*Bóg jest Stworzycielem* - rozdział I), doświadczenie wysłuchania przez Ojca (*Bóg nas słucha* - rozdział II), odkrycie, że kochający Bóg daje nam swojego Syna (*Bóg daje nam Zbawiciela* - rozdział III). Następnie uczeń ma możliwość odkrycia, że Jezus jest prawdziwym nauczycielem (*Jezus naszym nauczycielem* - rozdział IV) i Zbawicielem (*Jezus naszym Zbawicielem* - rozdział V) i Tym, który posyła nam Ducha Świętego (*Jezus daje nam Ducha Świętego* - rozdział VI).

Przymierze przyjaźni i miłości najpełniej ukazane w Jezusie Chrystusie prowadzi dziecko do pragnienia przyjęcia swojego Przyjaciela i Zbawiciela do serca w Komunii Świętej.

1. Bóg jest Stworzycielem

Cele katechetyczne:

- Ukazanie Boga obecnego w Trzech Osobach;
- Ukazanie Boga będącego Stwórcą nieba i ziemi;
- Kształtowanie szacunku do słowa Bożego obecnego w Piśmie Świętym;
- Podanie prawdy o grzechu pierworodnym;
- Wprowadzenie pojęcia grzechu;
- Odkrycie prawdy, że Maryja jest Nieokalanie poczęta;
- Poznanie modlitwy różańcowej;
- Ukazanie historii Kaina i Abla;
- Ukazanie historii Abrahama, Noego i Mojżesza;
- Ukazanie postaci proroków jako tych, którzy zapowiadali przyjście zapowiadanego Zbawiciela;
- Wprowadzenia pojęcia rzeczy ostatecznych.

Podstawa programowa - treści:

A.1. Religijny wymiar rzeczywistości;

- A.2. Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu. Pismo Święte księgą wiary;
- A.3. Stworzenie świata, aniołów i ludzi przejawem miłości Boga. Grzech ludzi i obietnica zbawienia. Prorocy zwiastunami obietnicy;
- A.4. Maryja Matką Chrystusa i naszą;
- A.5. Duch Święty w życiu Kościoła. Jedność działania Ojca, Syna i Ducha Świętego;
- A.6. Powtórne przyjście Pana;
- C.2. Kategorie dobra i zła. Bóg-źródłem dobra;
- C.3. Wolność i wybory człowieka. Wpływ wiary na postępowanie i wybory moralne człowieka;
- C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych;
- D.2. Modlitwa w Starym Testamencie;
- D.5. Maryja nauczycielką modlitwy;
- E.1. Bezwarunkowa miłość Boga. Wartość własnej osoby. Godność dziecka Bożego;
- E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania:

Uczeń

- A.2.2. wskazuje w codzienności ślady Bożych darów i podaje przykłady okazywania wdzięczności za nie;
- A.2.3. wyjaśnia czym jest Pismo Święte;
- A.2.4. nazywa dary pochodzące od Boga, życie, chrzest, wiara;
- A.3.1. wymienia najważniejsze przymioty Boga;
- A.3.2. wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej;
- A.3.4. wyjaśnia pojęcia: anioł, szatan; grzech, prorok;
- A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;
- A.6.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o powtórny przyjsciu Pana Jezusa;
- C.2.1. wymienia przejawy dobra i zła w świecie;
- C.2.2. odróżnia dobro od zła;
- C.2.3. na podstawie tekstów biblijnych, np. o stworzeniu, uzasadnia, że Bóg jest źródłem dobra;
- C.3.2. uzasadnia konieczność dokonywania wyborów w życiu;
- C.3.4. uzasadnia, że życie wiarą domaga się dobrego postępowania;
- C.3.5. wymienia przykłady zależności wiary i postępowania;
- C.6.1. wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych;
- D.2.1. podaje przykłady najważniejszych modlitw zawartych w Starym Testamencie;
- D.2.2. identyfikuje autorów poznanych modlitw starotestamentalnych;

- D.2.3. wyjaśnia rolę modlitwy w trudnych momentach życia;
- D.5.3. podaje z pamięci najważniejsze maryjne modlitwy (Pozdrowienie Anielskie);
- E.1.3. podaje, że Bóg wyposażył każdego człowieka w ciało, duszę, rozum, wolną wolę i emocje;
- E.3.1. Opisuje, czym jest wspólnota szkolna;
- E.3.2. Wymienia i opisuje zasady dobrego zachowania w szkole;
- E.3.3. Uzasadnia konieczność respektowania zasad ustalonych przez wspólnotę szkolną.

Postawy:

Uczeń

- A.2.a. uważnie słucha słów Pisma Świętego;
- A.2.b. wyraża wdzięczność za Boże dary;
- A.2.c. okazuj szacunek wobec Słowa Bożego;
- A.3.a. okazuje posłuszeństwo Bożemu słowu;
- A.3.b. pragnie żyć w stanie łaski uświęcającej;
- A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje jej szacunek;
- A.5.a. jest otwarte na działanie Ducha Świętego;
- A.5.b. jest posłuszne natchnieniom Ducha Świętego;
- A.6.c. stara się żyć w postawie czujnego oczekiwania na powtórne przyjście Pana;
- C.2.a. pragnie czynić dobro;
- C.2.b. unika zła;
- C.2.c. ufa Bogu, który Jest Dobrem i naśladuje Go w Jego dobroci;
- C.3.b. ufa Bogu i chce odpowiadać na Boże wezwanie;
- C.3.c. stara się być uczciwy i prawdomówny;
- D.2.a. akceptuje, że owoc modlitwy zależy od woli Boga;
- D.2.b. wyraża zaufanie do Boga poprzez modlitwę w trudnych momentach życia;
- D.5.a. na wzór Maryi modli się w różnych okolicznościach życia;
- E.1.a. jest otwarte na miłość Boga;
- E.1.b. wyraża Bogu wdzięczność za dar stworzenia i otrzymane dary;
- E.1.c. szanuje siebie i innych w świecie realnym i wirtualnym;
- E.3.a. przestrzega zasad obowiązujących w szkole.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: wypowiedzi nt. wyjazdów wakacyjnych; księga Pisma Świętego dzieła literackie; wzorce osobowe- przykłady bohaterów godnych naśladowania, cechy osobowościowe;
- Edukacja społeczna: przypomnienie zasad współpracy w grupie klasowej;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna;
- Edukacja przyrodnicza: Bóg Stwórcą świat, ślady Boga wokół; troska o powierzony świat; człowiek stworzeniem Bożym;
- Edukacja językowa: słownictwo: Stwórca, stworzenie, dobro, zło, grzech, Niepokalana.

2. Bóg nas słucha**Cele katechetyczne:**

- Ukazanie modlitwy Jezusowej;
- Ukazanie treści zawartych próśb w modlitwie „Ojcze Nasza”;
- Kształtowanie postawy modlitwy.

Podstawa programowa – treści:

D.4.Ojcze nasz- modlitwa, której nauczył uczniów Jezus.

Wymagania: Uczeń

D.4.1. podaje z pamięci tekst modlitwy Ojcze nasz;

D.4.2. omawia schemat i klasyfikuje wezwania Modlitwy Pańskiej odnoszące się do Boga i do człowieka;

D.4.3. wymienia przykładowe sytuacje, w których warto odmawiać Modlitwę Pańską.

Postawy: Uczeń

D.4.a odmawia codziennie modlitwę Ojcze nasz;

D.4.b. poprzez tę modlitwę wielbi Boga, ufa Bogu, prosi Go, jest otwarte na pełnienie woli Bożej.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: analiza tekstu modlitwy Pańskiej; wypowiedzi nt. poszanowania pokarmów, tradycji z tym związanych;
- Edukacja społeczna: kategorie dobra i zła; umiejętność przebaczenia drugiemu człowiekowi;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna;
- Edukacja językowa: słownictwo: chleb powszedni, Królestwo.

3. Bóg daje nam zbawiciela**Cele katechetyczne:**

- Poznanie Maryi, Matki Jezusa tej, która przyjmuje wolę Boga;
- Wskazanie na Jezusa jako obiecanego Zbawiciela;
- Ukazanie modlitwy uwielbienia- Magnificat;
- Ukazanie wartości wspólnoty rodzinnej w życiu dziecka.

Podstawa programowa – treści:

A.4.Jezus Słowem Boga i Obiecanym Zbawicielem. Maryja Matką Chrystusa i naszą;

B.5.Zwyczaje związane z obchodami Świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego;

D.5. Maryja Nauczycielką modlitwy;

E.2. Wspólnota rodzinna.

Wymagania: Uczeń

A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;

B.5.1. uzasadnia religijny wymiar świętowania Bożego Narodzenia i Wielkanocy;

B.5.2. wymienia najważniejsze zwyczaje związane z uroczystościami i świętami kościelnymi;

D.5.1. Charakteryzuje modlitwę Maryi;

D.5.3.podaje z pamięci najważniejsze maryjne modlitwy (Pozdrowienie Anielskie, Anioł Pański);

D.5.4. wymienia przykładowe sytuacje, w których warto modlić się za wstawiennictwem Maryi;

E.2.2. wymienia przykłady budowania dobrych relacji we wspólnocie rodzinnej i domowej.

Postawy: Uczeń

A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje jej szacunek;

- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;
- B.5.a. pogłębia więź z Chrystusem narodzonym i zmartwychwstałym;
- B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje świąteczne;
- B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji;
- B.5.d. wyraża wiarę, zaufanie oraz radość z narodzenia i zmartwychwstania Chrystusa;
- D.5.a. na wzór Maryi modli się w różnych okolicznościach życia;
- D.5.c. wraz z Maryją wielbi Boga, prosi Go i ufa Mu;
- E.2.a. wyraża Bogu wdzięczność za dar rodziny i bliskich;
- E.2.b. okazuje posłuszeństwo rodzicom, opiekunom, dziadkom.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: wypowiedzi nt. wspólnoty rodzinnej i tradycji rodzinnych;
- Edukacja społeczna: kultywowanie tradycji rodzinnych, zwyczaje związane z przeżywaniem adwentu i Bożego Narodzenia;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna;
- Edukacja językowa: słownictwo: tradycja, Magnificat, zwiastowanie, Ofiarowanie Pańskie.

4. Jezus naszym Nauczycielem

Cele katechetyczne:

- Ukazanie publicznej działalności Jezusa;
- Zapoznanie z przypowieściami Jezusa nt. ziarnka gorczycy, zaczynu, siewcy, faryzeusza i celnika, talentach, bogacza i Łazarza, pannach mądrych i głupich;
- Zaznajomienie z prawdą o mocy Jezusa pochodzącą od Boga Ojca, a dokonującą się w cudach;
- Ukazanie pełnej boskości Jezusa- przemienienie na Górze Tabor;
- Kształtowanie postaw moralnych i społecznych, w tym przyjaźni odpowiedzialności, pokory, troski o dobra duchowe.

Podstawa programowa – treści:

- A.4. Publiczna działalność Jezusa;
- A.6. Powtórne przyjście Pana;
- C.3. Wolność i wybory człowieka;
- C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;

C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych;

E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania:

Uczeń

A.6.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o powtórny przyjsciu Pana Jezusa;

C.3.2. uzasadnia koniecznosc dokonywania wyborow w zyciu;

C.5.2. podaje przyklady niesienia pomocy drugiemu czlowiekowi, zwlaszcza cierpiacemu i potrzebujacemu;

C.6.2. omawia wybrane przypowieści Jezusa;

E.3.5. charakteryzuje cechy kolezanstwa i przyjazni.

Postawy:

Uczeń

A.4.c. pragnie poznawac zycie i nauczanie Jezusa;

B.10.h. jest przekonane o potrzebie regularnej pracy nad soba i przemiany zycia, troszczy sie o wlasne zbawienie;

C.3.b. ufa Bogu i chce odpowiadac na Boze wezwanie;

C.5.c. jest wzraliwe na krzywdę innych;

C.5.d. okazuje dobro bliznim;

C.6.a. poszukuje dobra i unika zla, wzorujac sie na postaciach biblijnych i swietych;

E.3.b. pielagnuje wziaz kolezanstwa i przyjazni;

F.1.a. wyrazza pragnienie spotkania sie z Jezusem i z innymi ludzmi na Eucharystii.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: przyklady bohaterow literackich i ich cech osobowosciowych: wywyzszanie sie, pokora; przyklady przyjazni w literaturze; kategoria literacka przypowieści i opowiadania;
- Edukacja spoleczna: kategorie dobra i zla; umiejetnosc przebaczenia drugiemu czlowiekowi; okazywanie szacunku drugiemu czlowiekowi; talenty w grupie klasowej- w czym jestem dobry; troska o chorych;
- Edukacja muzyczna: wspolny spiew-piosenki religijne zwiazane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja wlasna;

- Edukacja językowa: słownictwo: przypowieść, talent, pokorny, przyjaciel, wskreszenie.

5. Jezus naszym Zbawicielem

Cele katechetyczne:

- Ukazanie zbawczego dzieła Jezusa dokonanego przez śmierć i Jego zmartwychwstanie;
- Ukazanie miłości Zbawiciela dokonującej się w mocy przebaczenia grzechów;
- Ukazanie Jezusa jako wzoru doskonałej modlitwy i poddania się woli Ojca;
- Kształtowanie postawy służby drugiemu człowiekowi na wzór Jezusa;
- Wskazanie niedzieli jako pamiątki zmartwychwstania Jezusa.

Podstawa programowa – treści:

A.4. Publiczna działalność Jezusa. Śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa;

B.4. Sens i przesłanie poszczególnych okresów roku liturgicznego;

B.5. Zwyczaje związane z obchodami Świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego;

B.6. Niedziela pamiątką zmartwychwstania. C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;

D.3. Modlitwa Jezusa.

Wymagania:

Uczeń

A.4.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o zmartwychwstaniu Jezusa i Zesłaniu Ducha Świętego;

A.4.3. wskazuje w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Panu Jezusowi za dar Jego ofiary;

B.4.1. wymienia i charakteryzuje okresy roku liturgicznego;

B.5.1. uzasadnia religijny wymiar świętowania Bożego Narodzenia i Wielkanocy;

B.5.2. wymienia najważniejsze zwyczaje związane z uroczystościami i świętami kościelnymi;

B.5.3. wylicza i omawia elementy świętowania Wielkanocy;

B.6.1. Wyjaśnia, że niedziela jest pamiątką zmartwychwstania Chrystusa;

B.6.2. wymienia sposoby świętowania niedzieli;

C.5.2. podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu;

D.3.1. wyjaśnia, dlaczego Jezus jest najdoskonalszym wzorem modlitwy;

D.3.2. podaje najważniejsze cechy modlitwy Jezusa (zjednoczenie z Ojcem, ufna rozmowa, gotowość na wypełnienie woli Bożej);

D.3.3. podaje warunki skuteczności modlitwy (zgodność z wolą Boga, dobro człowieka, zbawienie itd.)

Postawy:

Uczeń

A.4.a. okazuje wdzięczność Jezusowi;

A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;

B.5.a. pogłębia więź z Chrystusem narodziłym i zmartwychwstałym.;

B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje świąteczne;

B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji;

B.5.d. wyraża wiarę, zaufanie oraz radość z narodzenia i zmartwychwstania Chrystusa;

B.6.a. świadomie świętuje dzień Pański;

B.6.b. pragnie komunii z Chrystusem zmartwychwstałym poprzez udział w niedzielnej liturgii;

B.6.c. wyraża wiarę i uwielbienie Boga oraz radość ze spotkania z Bogiem i ludźmi w niedzielę;

B.10.h. jest przekonane o potrzebie regularnej pracy nad sobą i przemiany życia, troszczy się o własne zbawienie;

C.5.c. jest wrażliwe na krzywdę innych;

C.5.d. okazuje dobro bliźnim;

D.3.a. w akcie modlitewnym potrafi podporządkować się woli Bożej;

D.3.b. modli się biorąc przykład z Jezusa.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja społeczna: umiejętność służby drugiemu człowiekowi;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna; omawianie dzieł sztuki nawiązujących do wydarzeń zbawczych;
- Edukacja językowa: słownictwo: Zbawiciel, Ogrójec, grzesznik, Eucharystia.

6. Jezus daje nam Ducha Świętego

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie z prawdą o Duchu Świętym;
- Uświadomienie uczniom roli Ducha Świętego w ich życiu;
- Kształtowanie postawy zawierzenia Duchowi Świętemu;
- Ukazanie obecności Jezusa przez Ducha Świętego w Kościele i tym samym w sakramentach;

- Ukazanie roli Maryi- Matki Kościoła;
- Kształtowanie postaw eucharystycznych;
- Wskazanie znaczenia nabożeństw czerwcowych.

Podstawa programowa – treści:

A.5. Duch Święty w życiu Kościoła. Jedność działania Ojca, Syna i Ducha Świętego;

A.4. Maryja Matką Chrystusa i naszą;

B.3. Sakramenty święte;

B.7. Nabożeństwo różańcowe, drogi krzyżowej, majowe czerwcowe;

C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę;

D.5. Maryja Nauczycielką modlitwy. F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka – świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości;

E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania: Uczeń

A.4.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o zmartwychwstaniu Jezusa i Zesłaniu Ducha Świętego;

A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;

A.5.2. wymienia przejawy działania Ducha Świętego w Kościele;

B.3.1. wymienia sakramenty święte;

B.3.2. przedstawia sakramenty jako znak spotkania z Chrystusem;

B.7.1. uzasadnia wartość udziału w nabożeństwach drogi krzyżowej, różańcowych, majowych i czerwcowych;

D.1.5. wyjaśnia potrzebę modlitwy uwielbienia;

D.5.3. podaje z pamięci najważniejsze maryjne modlitwy (Pod Twoją Obronę);

F.1.3. uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania go w życie .

Postawy: Uczeń

A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje jej szacunek;

A.5.a. jest otwarte na działanie Ducha Świętego;

A.5.b. jest posłuszne natchnieniom Ducha Świętego;

- B.3.a. wyraża przekonanie o obecności Chrystusa w sakramentach i chętnie je przyjmuje;
- B.7.a. Okazuje cześć, wdzięczność i szacunek wobec Jezusa ukrzyżowanego i Najświętszego Serca Jezusowego oraz Matki Najświętszej i Jej Niepokalanego Serca;
- D.5.a. na wzór Maryi modli się w różnych okolicznościach życia;
- D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;
- E.3.b. pielęgnuje więzi koleżeństwa i przyjaźni;
- F.1.a. Wyraża pragnienie spotkania się z Jezusem i z innymi ludźmi na Eucharystii;
- F.1.f. dziękuje Bogu za otrzymane dary.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: Kościół pisany dużą i małą literą;
- Edukacja społeczna: kategorie dobra i zła, postawa służby i pomocy drugiemu człowiekowi;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna;
- Edukacja językowa: słownictwo: nabożeństwo, Duch Święty, dary Ducha Świętego, Dobra Nowina, wspólnota, sakrament.

Wskazania do realizacji programu

Uczeń w klasie II coraz lepiej rozumie otaczający go świat. Jest ciekawy zachodzących w nim zmian, interesuje się rzeczywistością duchową. Doświadczenie możliwości wejścia z Jezusem w zażyłą relację i stania się Jego przyjacielem powoduje, że przekazywana wiedza nie pozostaje tylko na poziomie umysłu i wiadomości, ale dotyka przestrzeni moralności. Odkrycie pojęcia dobra i zła, grzechu, niewierności powoduje w dziecku ogromne poruszenie. Poczucie wybrania i możliwość trwania w przyjaźni z Jezusem jest dla dziecka niezwykle istotna, dlatego aby wzmocnić to doświadczenie należy na poziomie przekazywania wiadomości dołożyć wszelkich starań. Warto zadbać o to, aby intelektualny przekaz połączony był z głębokim, duchowym doświadczeniem. Bogactwo metod i technik w pracy katechetycznej daje możliwość dostosowania zarówno do katechety jak i ucznia. Warto pamiętać o opowiadaniach, pogadankach, pracy z obrazem, konkursach, quizach, wykorzystaniu dramy, pantomimy, a także pracach plastycznych (rysowanie, wyklejanie, wycinanie, konstruowanie, tworzenie teatrzyków). Dzieci w młodszym wieku szkolnym uwielbiają piosenki i pieśni religijne. Są chętne do nauki i z reguły z wielką łatwością zapamiętują kilkakrotnie powtórzone teksty. Istotnym jest, aby nie zatrzymać tego naturalnego pędu do poznawania Jezusa poprzez zbyt rygorystyczne odpytywanie katechizmu i poznanych treści.

Radość, zaufanie, poczucie miłości i bezpieczeństwa są dla dziecka o wiele większym motorem napędowym niż autorytarne zachowanie nauczyciela. Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej dopuszczał, a nawet zachęcał, aby w zależności od grupy katechizowanych wprowadzać nowe metody pracy. „Ażeby katecheza osiągnęła swój właściwy cel, to jest wychowanie w wierze, niezbędne jest wprowadzenie różnych metod, stosownych do wieku i rodzaju umysłowego katechizowanych, dojrzałości eklezjalnej i duchowej oraz indywidualnych uwarunkowań”⁶. Współczesny uczeń, które nawykły jest do biernego spędzania czasu przed ekranem, wymaga mądrej aktywizacji, realizującej jego biologiczne potrzeby ruchu. Należy przy tym pamiętać, że aktywność na katechezie nigdy nie może być celem samym w sobie, gdyż ma ona prowadzić dziecko do spotkania z Bogiem, dlatego stosując różnorodne formy aktywności podczas zajęć katecheta powinien mieć określony plan i cel do którego chce dążyć. „Zastosowana metoda i język muszą być narzędziami, przy pomocy których będzie przekazywana całość, a nie tylko część «słów życia wiecznego»”⁷. Zasada aktywizacji zakłada, że wszelkie działania dydaktyczno-wychowawcze, które dzieją się podczas zajęć katechetycznych, mają na celu zwiększyć aktywność dziecka w realizacji zadań wychowania czy nauczania. Ważne jest to, aby pamiętać o tym, że „w procesie katechetycznym adresat powinien być czynnym, świadomym i odpowiedzialnym podmiotem, a nie neutralnym, milczącym i biernym odbiorcą”⁸. Najmłodszy pragną aktywności, ruchu i osobistego zaangażowania i ten fakt należy wykorzystać w katechizacji. „Dziecko odkrywa niezmordowanie swoje otoczenie i samo inicjuje poznawanie świata, co oznacza, że od samego początku kieruje swoim rozwojem i jest aktywnym konstruktorem rzeczywistości”⁹. Aktywność dziecka podczas katechezy, tak bardzo pożądana przez wielu, wymaga od dorosłych innego, często nowego spojrzenia i szukania niestandardowych sposobów katechizacji.

Trwanie w przyjaźni z Jezusem, Panem i Zbawicielem, pielęgnowanie tej zażyłości i kształtowanie postaw moralnych prowadzi ucznia do przełożenia tych zachowań na relacje z drugim człowiekiem, dlatego ważne jest, aby środowisko rodzinne i wspólnoty parafialnej było oparciem dla rozwijającej się wiary. W szerszym kontekście dziecko przygotowuje się do spowiedzi i Pierwszej Komunii Świętej toteż ważne jest, aby uczestniczyło ono na miarę możliwości w życiu parafii i wspólnoty Kościoła.

---

⁶ JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska „*O katechizacji w naszych czasach*” *Catechesi tradendae*, 1979, nr 51.

⁷ *Tamże*, nr 31.

⁸ KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, 1997, nr 167.

⁹ A. FILIPIAK, *Dziecko jako podmiot katechezy w kontekście zmieniającej się sytuacji społeczno-kulturowej* *Studia Gdańskie* XXVIII, s. 66.

V.**Klasa III szkoły podstawowej****W drodze na spotkanie z Jezusem**

„Koniecznym warunkiem uczestnictwa w parafialnym przygotowaniu do Pierwszej Spowiedzi i Komunii Świętej jest uczęszczanie na lekcje religii w szkole”.¹⁰ Program klasy III szkoły podstawowej to bezpośrednie przygotowanie do przyjęcia sakramentu Eucharystii. Ma przygotować uczniów na pełne spotkanie z Chrystusem Eucharystycznym przyjętym po raz pierwszy w dniu I Komunii Świętej i zaszczepić w dziecku pragnienie stałego spotykania się z Nim podczas Mszy św. Spotkanie z Chrystusem przebaczącym w sakramencie pokuty i pojednania oraz Eucharystycznym w sakramencie Komunii są zwieńczeniem katechizacji w klasie III. *Dyrektorium o katechizacji* opisując proces katechizacji dzieci podaje: „Katecheza chrześcijańskiego wtajemniczenia ma na celu zapoznanie wiarą (pierwsze głoszenie), zaś proces inicjacji wprowadza starsze dziecko w życie Kościoła i sprawowanie sakramentów. Katecheza, nie fragmentaryczna, lecz będąca drogą, w czasie której w zwięzłej formie przedstawia się wszystkie tajemnice chrześcijańskiego życia i ich wpływ na sumienie, powinna z uwagą traktować sytuacje egzystencjalne starszych dzieci i ich pytania dotyczące sensu. Tak więc droga wtajemniczenia powinna obejmować nauczanie prawd wiary, które umacnia się przez świadectwo wspólnoty, udział w liturgii, spotkanie ze słowem Jezusa w Piśmie Świętym, przygotowanie do uczynków miłosierdzia.”¹¹ Katecheza szkolna zatem, zwłaszcza ta bezpośrednio przygotowująca do przyjęcia sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii musi uwzględniać wszystkie te aspekty.

Dziecko w klasie III coraz lepiej poznaje, czym jest sakrament Eucharystii, do którego się przygotowuje i kształtuje w sobie pragnienie nie tylko przyjęcia Jezusa w Komunii, ale też dobrego przygotowania się na ten dzień. Dlatego program klasy III rozpoczyna się od podkreślenia bliskości i obecności Boga w naszym życiu oraz poznania, w jaki sposób grzech tę naszą przyjaźń z Jezusem utrudnia, a nawet zrywa. Wprowadzone zostają pojęcia łaski Bożej, wiary, grzechu (*Pan Bóg chce być blisko mnie* – rozdział I).

Kolejne lekcje to omówienie drogowskazów, jakimi są przykazania Boże. Dekalog, czyli X przykazań, ukazany jest zarówno w warstwie historycznej (starotestamentalny przekaz o Mojżeszu na Górze Synaj) jak i zbiór norm moralnych i religijnych kształtujących życie najpierw narodu wybranego, a dziś każdego chrześcijanina. Kolejne rozdziały przedstawiają poszczególne

¹⁰ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Wskazania dotyczące przygotowania dzieci do przyjęcia i przeżywania sakramentu pokuty i pojednania oraz Pierwszej Komunii Świętej* z dnia 29 sierpnia 2020 r.

¹¹ PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, 2020, nr 240.

przykazania Dekalogu i to, w jaki sposób implikując je do życia pozostajemy w bliskości z Bogiem (*Pan Bóg daje nam drogowskazy* – rozdział II) i w miłości z drugim człowiekiem (*Pan Bóg w przykazaniach uczy mnie miłości bliźniego* - rozdział III), ukazanie wspólnoty eklezjalnej jako miejsca spotkania z Chrystusem w Słowie Bożym i w sakramentach (*Pan Bóg uczy nas przez Kościół* – rozdział IV) i wreszcie spotkania z Chrystusem przebaczącym i miłosiernym w sakramencie pokuty (*Pan Jezus przebacza moje grzechy w sakramencie pokuty* – rozdział V). Kolejne katechezy to przygotowanie do świadomego i czynnego udziału we Mszy św., a szczególnie do dnia I. Komunii (*Pan Jezus przychodzi do mojego serca* – rozdział VI). Tematyka lekcji w klasie III kończy się wskazaniem konieczności trwania w przyjaźni z Jezusem poprzez udział w liturgii Kościoła i codzienne życie Dziecka Bożego w świecie (*Pan Jezus pomaga mi w życiu* rozdział VII).

Klasa II kończy się doprowadzeniem dziecka do pragnienia przyjęcia swojego Przyjaciela i Zbawiciela do serca w Komunii Świętej, zaś po klasie III, już po pierwszym przyjęciu Chrystusa Eucharystycznego, ma to być pragnienie spotkania się z nim w Komunii i w sakramencie pokuty przez całe życie.

1. Pan Bóg chce być blisko mnie

Cele katechetyczne:

- Przypomnienie o darach, które dostał człowiek w momencie stworzenia (rozum, wolna wola, dusza nieśmiertelna);
- Ukazanie, dlaczego jestem podobny do Boga;
- Wyjaśnienie, czym jest łaska Boża, rodzaje łaski;
- Ukazanie treści wiary: w co wierzymy w Kościele? jak można wyznawać wiarę?
- Ukazanie różnych form wyznania wiary (Credo, akt wiary, skład apostolski, przyrzeczenia chrzcielne);
- Uświadomienie, czym jest grzech; istota grzechu, grzech pierwszych rodziców; jak grzeszymy (myślą, mową, uczynkiem i zaniedbaniem);
- Ukazanie rodzajów grzechów: ciężki i lekki, kiedy je popełniamy?

Podstawa programowa – treści:

A.2. Bliskość i obecność Boga wśród nas i w naszym życiu;

A.3. Stworzenie świata, aniołów i ludzi przejawem miłości Boga. Grzech ludzi i obietnica zbawienia;

A.6. Konieczność łaski do zbawienia;

B.10. Warunki sakramentu pokuty i pojednania;

C.3. Wolność i wybory człowieka. Wpływ wiary na postępowanie i wybory moralne człowieka;

E.1. Wartość własnej osoby. Godność dziecka Bożego;

E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania:

Uczeń

A.2.1. wyjaśnia, że Bóg zaprasza do przyjaźni, jest zawsze blisko nas, obdarza łaską;

A.3.2. wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Boga;

A.3.4. wyjaśnia pojęcia: grzech;

A.6.2. uzasadnia konieczność łaski Bożej do zbawienia;

B.10.4. odróżnia grzech ciężki i grzech lekki;

C.3.1. wyjaśnia pojęcie wolności;

E.1.3. podaje, że Bóg wyposażył człowieka w ciało, duszę, rozum, wolną wolę i emocje;

E.3.3. Uczeń uzasadnia konieczność respektowania zasad ustalonych przez wspólnotę szkolną.

Postawy:

Uczeń

A.2.b. wyraża wdzięczność za Boże dary;

A.3.b. pragnie żyć w stanie łaski uświęcającej;

A.6.a. angażuje się w życie Kościoła;

A.6.b. troszczy się o życie w stanie łaski uświęcającej;

B.10.a. dokonuje refleksji nad swoim zachowaniem;

E.1.b. wyraża Bogu wdzięczność za dar stworzenia i otrzymane dary;

E.3.a. Uczeń przestrzega zasad obowiązujących w szkole.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja społeczna: kategorie dobra i zła; talenty;
- Edukacja przyrodnicza: pochodzenie świata i człowieka;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna;
- Edukacja polonistyczna: formuła wyznania wiary;
- Edukacja językowa: słownictwo: grzech, łaska.

2. Pan Bóg daje mi drogowskazy

Cele katechetyczne:

- Przedstawienie wędrówki Izraelitów do Ziemi Obiecanej i historii otrzymania Dekalogu;
- Wyjaśnienie istoty przykazań;
- Zapoznanie z Dekalogiem i jego znaczeniem w codziennym życiu;
- Przedstawienie treści X przykazań, wyjaśnienie ich znaczenia;
- Ukazanie przykazań jakom drogowskazów życia religijnego i moralnego;
- Przedstawienie przykazań I-III jako normujących relację człowieka z Bogiem.

Podstawa programowa – treści:

C.1. Źródła moralności Dekalog i nauczanie Jezusa;

C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych;

E.1. Bezwarunkowa miłość Boga;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka - świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości.

Wymagania:

Uczeń

C.1.1. wymienia przykazania Boże;

C.1.2. wskazuje na istotę poszczególnych przykazań Bożych;

C.1.3. wyjaśnia, że przykazania są drogowskazami w życiu;

C.1.4. uzasadnia, że przykazania strzegą wolności i godności człowieka;

C.1.5. wlicza postawy sprzeciwiające się Bożym przykazaniom;

C.1.6. podaje przykłady zachowywania przykazań Bożych w codzienności;

C.5.1. wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne: np. klasowe, rodzinne, parafialne;

C.5.2. podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu;

C.6.1. wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych;

F.1.5. wyróżnia grzechy przeciw Bogu i bliźnim.

Postawy:

Uczeń

C.1.a. okazuje zaufanie Bogu;

C.1.b. stara się zachowywać przykazania;

C.1.c. okazuje posłuszeństwo Bogu;

C.1.d. wyraża radość z przestrzegania przykazań;

C.6.a. poszukuje dobra i unika zła, wzorując się na postaciach biblijnych i świętych.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: analiza tekstu Dekalogu; tekst biblijny – opowieść o wędrówce Izraelitów do Ziemi obiecanej;
- Edukacja społeczna: Dekalog (relacja do bliźniego, normy społeczne); kategoria dobra i zła; świętowanie niedzieli;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonanie pracy przedstawiającej tablice z przykazaniami;
- Edukacja matematyczna: numerowanie, podział przykazań na I-III i IV-X.

3. Pan Bóg w przykazaniach uczy mnie miłości bliźniego

Cele katechetyczne:

- Przedstawienie treści X przykazań, wyjaśnienie ich znaczenia;
- Zapoznanie z Dekalogiem i jego znaczeniem w codziennym życiu;
- Ukazanie przykazań jako drogowskazów życia religijnego i moralnego;
- Przedstawienie przykazań IV-X jako normujących relacje między ludźmi;
- Przedstawienie grzechów głównych jako wykroczeń przeciw przykazaniom;
- Uświadomienie znaczenia przykazania miłości.

Podstawa programowa – treści:

C.1. Źródła moralności Dekalog i nauczanie Jezusa;

C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;

E.1. Bezwarunkowa miłość Boga;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości.

Wymagania:

Uczeń

C.1.1. wymienia przykazania Boże;

C.1.2. wskazuje na istotę poszczególnych przykazań Bożych;

C.1.3. wyjaśnia, że przykazania są drogowskazami w życiu;

- C.1.4. uzasadnia, że przykazania strzegą wolności i godności człowieka;
- C.1.5. wylicza postawy sprzeciwiające się Bożym przykazaniom;
- C.1.6. podaje przykłady zachowywania przykazań Bożych w codzienności;
- C.5.1. wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne: np. Klasowe, rodzinne, parafialne;
- C.5.2. podaje przykłady niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, zwłaszcza cierpiącemu i potrzebującemu;
- C.6.1. wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych;
- E.1.5. wyjaśnia co to znaczy "kochać bliźniego jak siebie samego";
- F.1.5. wyróżnia grzechy przeciw Bogu i bliźnim.

Postawy:

Uczeń

- C.1.a. okazuje zaufanie Bogu;
- C.1.b. stara się zachowywać przykazania;
- C.1.c. okazuje posłuszeństwo Bogu;
- C.1.d. wyraża radość z przestrzegania przykazań;
- C.5.b. zachowuje szacunek do człowieka;
- C.5.c. jest wrażliwe na krzywdę innych;
- C.5.d. okazuje dobro bliźnim;
- C.5.e. służy potrzebującym;
- C.6.a. poszukuje dobra i unika zła, wzorując się na postaciach biblijnych i świętych.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: analiza tekstu Dekalogu; tekst przykazania miłości;
- Edukacja społeczna: Dekalog (relacja do bliźniego, normy społeczne); kategoria dobra i zła; pomoc bliźnim, dostrzeganie potrzeb innych ludzi;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja plastyczna: wykonanie pracy przedstawiającej tablice z przykazaniami;
- Edukacja matematyczna: numerowanie, podział przykazań na I-III i IV-X;
- Edukacja językowa: słownictwo – bliźni.

4. Pan Bóg uczy mnie przez Kościół

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie z przykazaniami kościelnymi i ich znaczeniem w codziennym życiu;

- Ukazanie, że wiara przejawia się w udziale w liturgii;
- Przedstawienie uczynków miłosierdzia i ich znaczenia w naszym życiu.
- Ukazanie najważniejszych wymiarów sakramentów.

Podstawa programowa – treści:

A.5. Duch Święty w życiu Kościoła. Jedność działania Ojca, Syna i Ducha Świętego;

A.6. Kościół realizujący posłannictwo Jezusa Chrystusa;

B.3. Sakramenty święte;

E.1. Bezwarunkowa miłość Boga;

E.4. Wspólnota Kościelna;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości.

Wymagania: Uczeń

A.5.1. opowiada o misji Kościoła;

B.3.1. wymienia sakramenty święte;

B.3.2. przedstawia sakramenty jako znaki spotkania z Chrystusem;

E.4.3. wymienia przykazania kościelne i wyjaśnia ich znaczenie;

E.4.6. omawia uczynki miłosierdzia;

E.4.7. podaje przykłady uczynków miłosierdzia;

F.1.4. wyjaśnia, że Msza św. Jest uczcą miłości, która łączy uczniów Jezusa i pozwala im cieszyć się spotkaniem we wspólnocie.

Postawy: Uczeń

A.6.a. angażuje się w życie Kościoła;

A.6.b. troszczy się o życie w stanie łaski uświęcającej;

B.3.a. wyraża przekonanie o obecności Chrystusa w sakramentach i chętnie je przyjmuje;

E.1.c. szanuje siebie i innych w świecie realnym i wirtualnym;

E.1.e. stara się kochać siebie i bliźniego;

E.4.a. na miarę możliwości troszczy się o wspólnotę Kościoła.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: analiza treści przykazań kościelnych;
- Edukacja społeczna: moje miejsce i zadania we wspólnocie Kościoła, odpowiedzialność za wspólnotę, której jestem częścią;
- Edukacja przyrodnicza: znaczenie postu i wstrzemięźliwości w jedzeniu;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna na temat symboliki sakramentów;
- Edukacja językowa: słownictwo – sakrament, Kościół, post.

5. Pan Jezus przebacza moje grzechy**Cele katechetyczne:**

- Ukazanie sakramentów jako znaku spotkania z Jezusem;
- Przedstawienie uzdrawiającej mocy sakramentu pokuty i pojednania;
- Zapoznanie z warunkami spowiedzi i formułą spowiedzi;
- Zachęta do praktykowania regularnej spowiedzi i praktyki pierwszych piątków.

Podstawa programowa – treści:

B.8. Bóg Miłosiernym Ojcem;

B.9. Pojęcie sakramentu pokuty i pojednania;

B.10. Warunki sakramentu pokuty i pojednania;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- przeproszenie za grzechy.

Wymagania: Uczeń

B.8.1. wyjaśnia pojęcie Bożego miłosierdzia;

B.8.3. uzasadnia potrzebę zaufania Miłosiernemu Ojcu;

B.9.1. wyjaśnia czym jest sakrament pokuty i pojednania;

B.9.2. wskazuje co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania;

B.10.1. wymienia warunki sakramentu pokuty i pojednania;

B.10.2. wskazuje, jak należy przygotować się do sakramentu pokuty i pojednania;

B.10.3. wymienia sposoby walki z grzechem.

Postawy: Uczeń

- B.8.a. wyraża wdzięczność za dar Bożego miłosierdzia;
- B.8.b. przyjmuje z wdzięcznością dar Bożego miłosierdzia, zwłaszcza przebaczenie;
- B.8.d. wyraża potrzebę zaufania w miłosierdzie Boże;
- B.9.a. pragnie spotykać się z Chrystusem przebacającym;
- B.9.b. wyraża przekonanie o przebaczeniu grzechów w sakramencie pokuty;
- B.9.c. prowadzi ufny dialog z Chrystusem przebacającym;
- B.10.a. dokonuje refleksji nad swoim postępowaniem, wyraża żal za grzechy;
- B.10.b. podejmuje decyzję o przemianie swojego życia;
- B.10.c. szczerze przyznaje się i wypowiada swoje grzechy;
- B.10.d. wyraża przekonanie o potrzebie naprawienia krzywd i zadośćuczynienia;
- B.10.e. wyraża szacunek do sakramentu pokuty i pojednania;
- B.10.f. troszczy się o właściwe przygotowanie do tego sakramentu.
- B.10.g. okazuje zaufanie do przebaczącego Chrystusa, jest przekonane o roli sakramentu pokuty w pokonywaniu własnych słabości;
- B.10.i. wyraża pragnienie i widzi potrzebę systematycznej spowiedzi;
- F.1.b. żałuje za popełnione zło.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: przypowieść biblijna;
- Edukacja społeczna: kategorie dobra i zła, postawa przebaczenia; autorefleksja na własnym postępowaniem;
- służby i pomocy drugiemu człowiekowi;
- Edukacja językowa: słownictwo – proszę dziękuję, przepraszam.

6. Pan Jezus przychodzi do mojego serca**Cele katechetyczne:**

- Ukazanie znaczenia sakramentu Eucharystii;
- Przedstawienie Mszy św. jako pamiątki ostatniej wieczerzy;
- Przedstawienie zasad zachowania się na mszy św. (przygotowanie do Mszy, punktualność, wyciszenie, gesty, śpiew);
- Ukazanie najważniejszych wymiarów i części Eucharystii.

Podstawa programowa – treści:

- B.11. Eucharystia ofiarą Chrystusa i Kościoła;
- B.12. Eucharystia sakramentem obecności Chrystusa;
- B.13. Poszczególne części Mszy św.;
- B.14. Komunia św. jako zjednoczenie człowieka z Chrystusem;
- D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła;
- F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości.

Wymagania: Uczeń

- B.11.1. wyjaśnia, że Eucharystia jest ofiarą Chrystusa i Kościoła;
- B.12.1. wyjaśnia, że Eucharystia jednoczy człowieka z Bogiem i bliźnimi;
- B.12.2. wyjaśnia, że w Eucharystii spotykamy się z Chrystusem i karmimy się jego ciałem;
- B.12.3. uzasadnia potrzebę regularnego udziału w Eucharystii;
- B.13.1. wyjaśnia co dzieje się podczas poszczególnych części Mszy św.;
- B.13.2. wyjaśnia znaczenie gestów, obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań;
- B.13.3. uzasadnia potrzebę należytego przygotowania się do uczestnictwa we Mszy św.;
- B.13.4. opowiada, jak należy przygotować się do udziału w Eucharystii;
- B.14.1. wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, Komunia św. Najświętszy Sakrament;
- B.14.2. wyjaśnia, że przyjmując Komunię św. Przyjmujemy samego Chrystusa i jednoczymy się z Nim;
- B.14.3. opisuje jak należy zachować się bezpośrednio przed i po przyjęciu Komunii św.;
- F.1.6. wskazuje, kiedy podczas Mszy św. Czytane jest Słowo Boże.

Postawy: Uczeń

- B.11.a. wyraża przekonanie o prawdziwości słów Ewangelii;
- B.11.b. z wdzięcznością uczestniczy w ofierze Chrystusa i Kościoła;
- B.12.a. odczuwa potrzebę zjednoczenia z Bogiem i bliźnimi poprzez udział w Eucharystii;
- B.12.b. wierzy w obecność Chrystusa w Eucharystii, pragnie przyjmować Komunię św.;
- B.12.c. wyraża potrzebę regularnych spotkań z Chrystusem;
- B.13.a. świadomie uczestniczy w poszczególnych częściach Eucharystii;

- B.13.b. pragnie z wiarą i szacunkiem spotykać się ze słowem Bożym i jednoczyć się z Chrystusem Eucharystycznym;
- B.13.c. odczuwa potrzebę przygotowania się do Eucharystii;
- B.14.a. wierzy w obecność Chrystusa w Eucharystii;
- B.14.b. pragnie spotykać się z Chrystusem Eucharystycznym;
- B.14.c. wyraża pragnienie świadomego i głębokiego zjednoczenia z Chrystusem;
- D.6.b. przyjmuje postawę odpowiednią do danej czynności liturgicznej;
- F.1.b. żałuje za popełnione zło;
- F.1.c. potrafi wyciszyć się oraz słuchać ze skupieniem i zrozumieniem słowa Bożego;
- F.1.d. stara się żyć zgodnie z usłyszonym Słowem Bożym;
- F.1.g. podczas Mszy św. Powierza Bogu trudne sytuacje i własne cierpienia.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: teksty i formuły liturgii Mszy św.;
- Edukacja społeczna: uczta Eucharystyczna – znaczenie wspólnego posiłku w relacjach rodzinnych i społecznych; zasady zachowania się w kościele; uroczystość I Komunii – celebrowanie świąt;
- Edukacja muzyczna: pieśni mszalne i stałe części mszy św.;
- Edukacja plastyczna: obraz przedstawiający ostatnią wieczerzę;
- Edukacja językowa: słownictwo: nabożeństwo – Eucharystia, sakrament, Komunia.

7. Pan Jezus pomaga mi w życiu

Cele katechetyczne:

- Ukazanie konieczności woli życia Bożymi przykazaniami jako konsekwencji przyjęcia sakramentu Komunii;
- Przedstawienie różnych form pobożności eucharystycznej;
- Zachęta do regularnej spowiedzi.
- Zachęta do aktywnego udziału w życiu parafialnym i liturgicznym.

Podstawa programowa – treści:

- A.4. Maryja Matką Chrystusa i naszą;
- A.6. Kościół realizujący posłannictwo Jezusa Chrystusa;
- B.7. Nabożeństwa różańcowe, drogi krzyżowej, majowe, czerwcowe;
- B.14. Komunia św. Jako zjednoczenie człowieka z Chrystusem;

B.15. Pierwsze piątki miesiąca;

D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę;

D.7. Ludzie uczący modlitwy;

E.4. Wspólnota kościelna;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka- świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości.

Wymagania:

Uczeń:

A.4.2. wyjaśnia, że Maryja jest Matką Jezusa i wszystkich ludzi;

B.15.1. uzasadnia potrzebę systematycznego przystępowania do sakramentu pokuty i pojednania oraz przyjmowania Komunii św.;

B.15.2. wyjaśnia sens praktykowania pierwszych piątków miesiąca;

D.1.5. wyjaśnia potrzebę modlitwy uwielbienia;

D.7.1. wymienia świętych, którzy stali się wzorami modlitwy;

E.4.1. opisuje Kościół jako wspólnotę ludzi wierzących zgromadzonych przez Boga;

E.4.4. wyjaśnia czym jest wspólnota parafialna;

E.4.5. wyjaśnia relacje w niej panujące;

E.4.7. podaje przykłady uczynków miłosierdzia;

F.1.3. uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania go w życie;

F.1.4. wyjaśnia, że Msza św. Jest uczcą miłości, która łączy uczniów Jezusa i pozwala im cieszyć się spotkaniem we wspólnocie.

Postawy:

Uczeń

A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje Jej szacunek;

A.6.a. angażuje się w życie Kościoła;

B.7.b. okazuje miłość bliźniego na wzór miłości Serca Jezusowego, wynagradza za grzechy;

B.14.a. wierzy w obecność Chrystusa w Eucharystii;

B.14.b. pragnie spotykać się z Chrystusem Eucharystycznym;

B.14.c. wyraża pragnienie świadomego i głębokiego zjednoczenia z Chrystusem;

B.15.a. dąży do świętości, naśladuje Chrystusa, zadośćuczyni Bogu i wynagradza bliźnim wyrządzone krzywdy;

B.15.b. wyraża pragnienie częstego przyjmowania Chrystusa w Komunii św.;

D.1.d. uczestniczy w modlitwie wspólnotowej;

D.1.f. modli się w różnych sytuacjach życiowych.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: modlitwy maryjne; formuła spowiedzi;
- Edukacja społeczna: dzieła miłosierdzia, organizacje społeczne (Caritas);
-kategorie dobra i zła, postawa służby i pomocy drugiemu człowiekowi; spędzanie czasu wolnego; święto Bożego Ciała
- Edukacja muzyczna: pieśni maryjne;
- Edukacja plastyczna: prace plastyczne -wykonane pod kierunkiem nauczyciela lub ekspresja własna – ołtarz Bożego Ciała;
- Edukacja językowa: słownictwo – monstrancja.

Wskazania do realizacji programu

Katecheza w klasie III kończy okres trzyletniego przygotowania do przyjęcia sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Nierozzerwalne powiązanie Eucharystii z przywracającym stan łaski spotkaniem z Chrystusem w spowiedzi każe położyć ważny akcent na kształtowanie świadomości norm moralno-etycznych, indywidualnej znajomości norm i zachowań, wreszcie autorefleksji nad własnym postępowaniem prowadzącym do aktu rachunku sumienia, który jest pierwszym warunkiem dobrej spowiedzi.

Dziecko po I Komunii św. staje niejako na progu procesu świadomego stawania się chrześcijaninem zakotwiczonym we wspólnocie eklezjalnej. Źródłem i szczytem życia wiary jest Eucharystia, do której młody chrześcijanin po klasie III w pełni zostaje dopuszczony. Odtąd ma chcieć regularnie i czynnie uczestniczyć w życiu liturgicznym i sakramentalnym eklezjalnej wspólnoty, co przejawia się w udziale w wydarzeniach roku liturgicznego i w zaangażowaniu w życie wspólnoty parafialnej, dlatego to najczęściej po I Komunii dziecko ma możliwość dołączenia do różnych wspólnot religijnych funkcjonujących przy jego parafii: do liturgicznej służby ołtarza, dzieci Maryi, scholii, grup biblijnych, oazowych czy innych.

Koniecznym wydaje się też włączenie rodziców w proces nie tylko przygotowania do I Komunii (niestety często rozumianej jedynie jako uroczystość I Komunii), ale w cały proces religijno-moralnej formacji dziecka. Potwierdzanie własnym życiem treści poznawanych w szkole, tak postaw i zachowań etycznych jak i praktyk religijnych, wydaje się wręcz niemożliwe w przypadku funkcjonowania dziecka w rodzinie, w której nie znajdzie odpowiednich wzorców zachowań religijnych i moralnych. Dlatego bardzo ważne jest ukazywanie odpowiednich wzorców –

przykładów ludzi, którzy karmiąc się często Eucharystią, swoim codziennym życiem dają świadectwo wiary.

Możliwości percepcyjne ucznia w klasie III pozwalają na zastosowania szerokiego wachlarza metod i form pracy. Należy zatem urozmaicać zajęcia stosując różnorodne metody, od tradycyjnych, jak metoda podająca, opowiadanie, słuchanie czy pisanie, po metody angażujące ucznia – aktywizujące, wreszcie wykorzystując współczesne technologie informatyczne: tablice interaktywne, multibooki, gry i zabawy interaktywne, prezentacje multimedialne. Stanowią one szansę na wzbogacenie procesu dydaktycznego, a jednocześnie ukazanie, że wiara nie jest abstrakcyjną rzeczywistością z minionej epoki, ale dzieje się tu i teraz, a współczesne formy przekazu mogą być również narzędziami ewangelizacji. Należy przy tym bezwzględnie pamiętać, że „w procesie głoszenia Ewangelii najważniejszym pytaniem jest nie to, jak posługiwać się nowymi technologiami dla celów ewangelizacyjnych, ale jak stać się *ewangelizująca obecnością na cyfrowym kontynencie*.¹² Nieustannie trzeba mieć jednak na uwadze, że w procesie katechizacji na pierwszym miejscu chodzi o tworzenie przestrzeni do doświadczania wiary.¹³

---

¹² PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, 2020, nr 371.

¹³ Por.: tamże.

VI.**Klasa IV szkoły podstawowej****Z Jezusem w życie**

W klasie IV szkoły podstawowej uczeń rozpoczyna tzw. drugi etap edukacyjny. W kształceniu ogólnym oznacza to wiele zmian organizacyjnych w codzienności szkolnej: wprowadzenie nauczania przedmiotowego, osobni nauczyciele poszczególnych przedmiotów, nowy wychowawca. W nauczaniu religii wciąż jednak pozostajemy w pierwszym etapie. Co to dokładnie oznacza? Podzielenie etapów edukacyjnych w nowej podstawie programowej katechezy w szkole podstawowej na klasy I-IV oraz V-VIII zakotwicza nauczanie religii w klasie IV w poprzedzających ją trzech latach katechezy przygotowującej do sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Katecheza inicjacyjna, zwieńczona przyjęciem po raz pierwszy tych sakramentów, ma w klasie IV prowadzić do pogłębienia pobożności eucharystycznej dziecka przejawiającej się regularnym uczestnictwem we Mszy św., praktykowaniem częstej spowiedzi i przyjmowaniem Komunii św. Formacja religijno-moralna dziecka kształtowana ma być w świadomym i czynnym życiu liturgicznym Kościoła, z uwzględnieniem wydarzeń roku liturgicznego. Istotą takiego podziału jest ukazanie, że uroczystość I Komunii nie jest celem trzyletniego przygotowania, ale rozpoczęciem nowego etapu życia wiary – pełnego i coraz bardziej świadomego, a przede wszystkim trwałego uczestnictwa w życiu liturgicznym wspólnoty eklezjalnej, przede wszystkim we Mszy św. „Po przyjęciu Pierwszej Komunii Świętej następuje roczny etap, którego celem jest pogłębienie mistagogiczne, czyli głębsze wprowadzenie w przeżywanie sakramentu pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Odbywa się ono w klasie IV i jest zwieńczone przeżyciem rocznicy Pierwszej Komunii Świętej”.¹⁴

Jednocześnie klasa IV to coraz wyraźniejsze wchodzenie dziecka w okres adolescencji. Wchodzenie w ten okres, czyli preadolescencja przejawia się dojrzewaniem do zdolności decydowania o sobie, odkrywaniem sensu własnego istnienia, kształtowaniem się własnej tożsamości. W bardzo krótkim czasie z często spokojnego i stabilnego dziecka wyłania się kapryśny, impulsywny, kontestujący znane sobie normy i podatny na wpływy rówieśników nastolatek, który mierzy się z próbą zintegrowania z dotychczasowym obrazem siebie pojawiających się wręcz lawinowo zmian w obszarze jego cielesności. Te wszystkie aspekty muszą być uwzględnione również w procesie katechizacji.

¹⁴ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Wskazania dotyczące przygotowania dzieci do przyjęcia i przeżywania sakramentu pokuty i pojednania oraz Pierwszej Komunii Świętej* z dnia 29 sierpnia 2020 r.

Udział w katechezie szkolnej i pełne uczestnictwo w Eucharystii ma prowadzić do głębszego poznania Jezusa i przyjęcia Go jako Pana i Zbawiciela, dlatego to wokół Osoby Jezusa osnuta jest tematyka katechez w klasie IV. Rozdział I – *W Szkole Pana Jezusa* – ma ukazać potrzebę naśladowania Jezusa w codziennym życiu i uświadomić, że przyjaźń z Nim realizuje się w codziennych postawach religijno-moralnych. Kolejne katechezy w sposób szczegółowy wyjaśniają znaczenie poszczególnych części Mszy św.: czym jest liturgia, co oznaczają poszczególne gesty i słowa na liturgii (rozdział II – *We wspólnocie z Panem Jezusem*), części Mszy św. Należące do liturgii Słowa (rozdział III – *Na uczenie u Pana Jezusa*), części liturgii Eucharystycznej, ze szczególnym podkreśleniem przyjmowania Jezusa w Komunii (rozdział IV – *W Komunii z Panem Jezusem*). Rozdział V – *W przyjaźni z Panem Jezusem* – uświadamia, że przyjaźń z Nim przejawia się w konkretnych postawach w życiu, a przykłady życia z Jezusem zaczerpnięte z Biblii i życia świętych zachęcają do stałego pogłębiania relacji z Chrystusem i dawania przykładem swojego życia świadectwa o Nim. Ostatni rozdział – *Rok z Panem Jezusem* – to omówienie najważniejszych wydarzeń roku liturgicznego i przygotowanie do świadomego i czynnego udziału w życiu liturgicznym oraz kształtowanie postawy chrześcijańskiego świętowania czasu wolnego.

1. W szkole Pana Jezusa

Cele katechetyczne:

- Ukazanie potrzeby naśladowania Jezusa w codziennym życiu;
- Uświadomienie, że przyjaźń z Jezusem realizuje się w codziennym życiu;
- Przedstawienie cech ucznia Jezusa;
- Ukazanie biblijnych przykładów podążania za Jezusem.
- Zachęta do praktyk pierwszych piątków i regularnej spowiedzi.

Podstawa programowa – treści:

A.1. Religijny wymiar rzeczywistości;

A.2. Sposoby poznawania Boga;

A.4. Jezus Słowem Boga i Obiecanym Zbawicielem;

B.15. Pierwsze piątki miesiąca;

C.3. Wolność i wybory człowieka. Wpływ wiary na postępowanie i wybory moralne człowieka;

C.4. Sumienie i jego formacja;

C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych;

D.1. Dialog z Bogiem poprzez modlitwę. Rodzaje modlitwy;

D.3. Modlitwa Jezusa;

E.3. Wspólnota szkolna.

Wymagania:

Uczeń

- A.1.1. Uczeń wskazuje w otaczającej rzeczywistości zamysł Stwórcy i ślady działania Boga;
- A.2.1. wyjaśnia, że Bóg zaprasza do przyjaźni, jest zawsze blisko nas, obdarza łaską;
- A.2.2. wskazuje w codzienności ślady Bożych darów i podaje przykłady okazywania wdzięczności za nie;
- B.15.1. uzasadnia potrzebę systematycznego przystępowania do sakramentu pokuty i pojednania oraz przyjmowania Komunii św.;
- B.15.2. wyjaśnia sens praktykowania pierwszych piątków miesiąca;
- C.3.2. uzasadnia konieczność dokonywania wyborów w życiu;
- C.3.3. wyjaśnia na czym polega prawdomówność i uczciwość, prezentuje właściwe postawy w stosunku do otaczającego środowiska, przyrody oraz własnego ciała;
- C.4.1. wyjaśnia, czym jest sumienie i jakie jest jego znaczenie;
- C.4.2. uzasadnia potrzebę troski o własne sumienie;
- C.6.2. omawia wybrane przypowieści Jezusa;
- D.1.1. wyjaśnia, czym jest modlitwa;
- D.1.2. wymienia najważniejsze formy modlitewne;
- D.1.3. charakteryzuje modlitwę indywidualną i wspólnotową;
- D.1.4. wyjaśnia wartość modlitwy za innych;
- D.3.1. wyjaśnia, dlaczego Jezus jest najdoskonalszym wzorem modlitwy;
- D.3.2. podaje najważniejsze cechy modlitwy Jezusa (zjednoczenie z Ojcem, ufna rozmowa, gotowość na wypełnienie woli Bożej);
- D.3.3. podaje warunki skuteczności modlitwy (zgodność z wolą Boga, dobro człowieka, zbawienie itd.);
- E.3.1. opisuje, czym jest wspólnota szkolna;
- E.3.2. wymienia i opisuje zasady dobrego zachowania w szkole;
- E.3.3. uzasadnia konieczność respektowania zasad ustalonych przez wspólnotę szkolną.

Postawy:

Uczeń

- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;

- B.15.a. dąży do świętości, naśladuje Chrystusa, zadośćuczyni Bogu i wynagradza bliźnim wyrządzone krzywdy;
- B.15.b. wyraża pragnienie częstego przyjmowania Chrystusa w Komunii św.;
- C.3.a. ufa Bogu i chce odpowiadać na Boże wezwanie;
- C.3.c. stara się być uczciwy i prawdomówny;
- C.4.a. jest przekonane o konieczności kierowania się wiarą i słowem Bożym w dokonywaniu wyborów;
- C.4.b. troszczy się o wrażliwe sumienie poprzez słuchanie słowa Bożego;
- D.1.a. wyraża potrzebę modlitwy;
- D.1.b. modli się słowami oraz w myślach;
- D.1.c. pragnie wspomagać innych modlitwą;
- D.1.d. uczestniczy w modlitwie wspólnotowej;
- D.1.e. swoimi słowami dziękuje Bogu;
- D.1.f. modli się w różnych sytuacjach życiowych;
- D.1.g. modli się w intencjach własnych oraz innych ludzi;
- D.3.a. w akcie modlitewnym potrafi podporządkować się woli Bożej;
- D.3.b. modli się biorąc przykład z Jezusa;
- E.3.a. Uczeń przestrzega zasad obowiązujących w szkole;
- E.3.b. pielęgnuje więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: przypowieść biblijna; formuła spowiedzi;
- Edukacja społeczna: kategorie dobra i zła, postawa służby i pomocy drugiemu człowiekowi; akty miłosierdzia;
- Edukacja muzyczna: wspólny śpiew-piosenki religijne związane z tematem lekcji;
- Edukacja przyrodnicza: kontekst budowy domu na piasku i skale;
- Edukacja językowa: drachma.

2. We wspólnocie z Panem Jezusem

Cele katechetyczne:

- Ukazanie liturgii jako miejsca łączności człowieka z Bogiem;
- Przedstawienie znaczenia postaw i gestów liturgicznych;
- Ukazanie kapłanów jako pasterzy ludu Bożego;

- Wyjaśnienie schematu roku liturgicznego: okresy roku liturgicznego, sens powtarzania roku, najważniejsze święta;
- Ukazanie parafii jako wspólnoty przeżywania wiary.

Podstawa programowa – treści:

B.1. Obecność Boga w liturgii Kościoła-liturgia jako urzeczywistnienie Bożego zbawienia;

B.2. Liturgia wyrazem wiary w Boga. Podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne;

D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła;

E.4. Wspólnota kościelna;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadeństwo wiary dostosowane do jego możliwości: Miłość (przyjaźń, wspólnota, jedność, otwarcie na innych, radość spotkania z innymi).

Wymagania:

Uczeń

B.1.1. wskazuje, w jaki sposób Bóg jest obecny w liturgii (w zgromadzonym ludzie, w osobie kapłana celebrującego, w słowie Bożym, pod eucharystycznymi postaciami Chleba i Wina, w sakramentach);

B.2.1. wyjaśnia, że wiara człowieka przejawia się m.in. w jego udziale w czynnościach liturgicznych;

B.2.2. wyjaśnia znaczenie podstawowych gestów, znaków i symboli liturgicznych;

D.6.3. wymienia postawy, jakie przyjmuje się podczas Mszy św.;

E.4.4. wyjaśnia czym jest wspólnota parafialna;

F.1.1. wymienia postawy wypływające z uczestnictwa w Eucharystii;

F.1.2. wyjaśnia, że udział we Mszy św. ma prowadzić do dawania świadectwa w codziennym życiu.

Postawy:

Uczeń

B.1.a. okazuje wiarę i szacunek wobec Boga obecnego w liturgii;

B.1.b. wyraża pragnienie częstego spotkania się z Bogiem w liturgii;

B.2.a. dostrzega i docenia wartość udziału w liturgii;

B.2.b. świadomie uczestniczy w liturgii poprzez pobożne wykonywanie znaków i gestów;

D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;

D.6.b. przyjmuje postawę odpowiednią do danej czynności liturgicznej;

F.1.a. wyraża pragnienie spotkania się z Jezusem i z innymi ludźmi na Eucharystii.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja społeczna: znaczenie świętowania i celebracji w życiu człowieka;
- Edukacja przyrodnicza: cykliczność pór roku, rok kalendarzowy;
- Edukacja matematyczna: wykres kołowy roku liturgicznego;
- Edukacja muzyczna: muzyka poszczególnych okresów liturgicznych;
- Edukacja plastyczna: praca plastyczna przedstawiająca schemat roku liturgicznego;
- Edukacja językowa: słownictwo – liturgia, patron, odpust.

3. Na uczcie u Pana Jezusa**Cele katechetyczne:**

- Wyjaśnienie znaczenia nazwy Eucharystii;
- Przedstawienie konieczności właściwego przygotowania się do Mszy św.: intencja, wyciszenie, przyjście na czas, stan łaski, post eucharystyczny ;
- Zapoznanie z poszczególnymi częściami Mszy św.;
- Ukazanie żywej obecności Boga w liturgii Słowa;
- Zachęta do częstego udziału we mszy św.

Podstawa programowa – treści:

A.6. Kościół realizujący posłannictwo Jezusa Chrystusa. Konieczność łaski do zbawienia. Powtórne przyjście pana;

B.13. Poszczególne części Mszy św.;

B.14. Komunia św. jako zjednoczenie człowieka z Chrystusem;

C.6. Biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych;

D.1. Dialog z Bogiem poprzez modlitwę;

D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadectwo wiary dostosowane do jego możliwości: Miłość (przyjaźń, wspólnota, jedność, otwarcie na innych, radość spotkania z innymi).

Wymagania: Uczeń

A.6.4. podaje z pamięci treść Wyznania wiary;

B.13.1. wyjaśnia, co dzieje się podczas poszczególnych części Mszy św.;

- B.13.2. wyjaśnia znaczenie gestów obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań;
- B.13.3. uzasadnia potrzebę należytego przygotowania się do uczestnictwa we Mszy św.;
- B.13.4. opowiada jak należy przygotować się do udziału w Eucharystii;
- B.14.1. wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, Komunia św., Najświętszy Sakrament;
- D.1.4. wyjaśnia wartość modlitwy za innych;
- D.1.5. wyjaśnia potrzebę modlitwy uwielbienia;
- D.6.1. wskazuje, że Msza św. jest najdoskonalszą formą modlitwy liturgicznej;
- D.6.2. wylicza części stałe Mszy św.;
- D.6.3. wymienia postawy, jakie przyjmuje się podczas Mszy św.;
- F.1.3. uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania w życie;
- F.1.4. wyjaśnia, że Msza św. jest uczcą miłości, która łączy uczniów Jezusa i pozwala im cieszyć się spotkaniem we wspólnocie;
- F.1.5. wyróżnia grzechy przeciw Bogu i bliźnim;
- F.1.6. wskazuje, kiedy podczas Mszy św. czytane jest słowo Boże;
- F.1.7. wyjaśnia dlaczego chrześcijanie proszą Boga;
- F.1.9. prawidłowo formułuje prośby do Boga.

Postawy:

Uczeń

- B.13.a. świadomie uczestniczy w poszczególnych częściach Eucharystii;
- B.13.b. pragnie z wiarą i szacunkiem spotykać się ze słowem Bożym i jednoczyć się z Chrystusem Eucharystycznym;
- B.13.c. odczuwa potrzebę przygotowania się do Eucharystii;
- D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;
- D.6.b. przyjmuje postawę odpowiednią do danej czynności liturgicznej;
- F.1.b. żałuje za popełnione zło (grzechy);
- F.1.c. potrafi wyciszyć się oraz słuchać ze skupieniem i zrozumieniem słowa Bożego;
- F.1.d. stara się żyć zgodnie z usłyszanym słowem Bożym.;
- F.1.e. formułuje różne prośby skierowane do Boga;
- F.1.f. dziękuje Bogu za otrzymane dary.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: czytanie i słuchanie Słowa Bożego;

- Edukacja społeczna: celebracje religijne we wspólnocie; formułowanie prośb, dostrzeganie potrzeb drugiego człowieka, pamięć o zmarłych;
- Edukacja muzyczna: pieśni mszalne i stałe części mszy św.;
- Edukacja językowa: słownictwo – Eucharystia, liturgia, Ewangelia, psalm.

4. W Komunii z Panem Jezusem

Cele katechetyczne:

- Zapoznanie z poszczególnymi częściami Mszy św.;
- Ukazanie żywej obecności Boga w liturgii Eucharystycznej;
- Ukazanie Komunii św. jako zjednoczenia z Chrystusem;
- Przedstawienie konieczności modlitwy jako warunku budowania więzi z Chrystusem;
- Zachęta do częstego udziału we mszy św.

Podstawa programowa – treści:

B.13. Poszczególne części Mszy św.;

B.14. Komunia św. jako zjednoczenie człowieka z Chrystusem;

D.4. Ojciec nasz-modlitwa, której nauczył uczniów Jezus;

D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadełstwo wiary dostosowane do jego możliwości: Współofiarowanie (współcierpienie, włączenie w Eucharystię własnych problemów);

Wymagania:

Uczeń

B.13.1. wyjaśnia, co dzieje się podczas poszczególnych części Mszy św.;

B.13.2. wyjaśnia znaczenie gestów obrzędów, postaw, pozdrowień i wezwań;

B.13.3. uzasadnia potrzebę należytego przygotowania się do uczestnictwa we Mszy św.;

B.13.4. opowiada jak należy przygotować się do udziału w Eucharystii;

B.14.1. wyjaśnia pojęcia: post eucharystyczny, Komunia św., Najświętszy Sakrament;

B.14.2. wyjaśnia, że przyjmując Komunię św. przyjmujemy samego Chrystusa i jednoczymy się z Nim;

B.14.3. opisuje, jak należy zachować się bezpośrednio przed i po przyjęciu Komunii;

D.4.1. podaje z pamięci tekst modlitwy Ojciec nasz;

D.6.2. wylicza części stałe Mszy św.;

D.6.3. wymienia postawy, jakie przyjmuje się podczas Mszy św.;

F.1.10. wymienia różne dary otrzymane od Boga;

F.1.11. wyjaśnia, że Msza św. jest ofiarą Chrystusa i naszą, więc własne trudy i cierpienia można złożyć Bogu w ofierze.

Postawy:

Uczeń

B.13.a. świadomie uczestniczy w poszczególnych częściach Eucharystii;

B.13.b. pragnie z wiarą i szacunkiem spotykać się ze słowem Bożym i jednoczyć się z Chrystusem Eucharystycznym;

B.13.c. odczuwa potrzebę przygotowania się do Eucharystii;

B.14.a. wierzy w obecność Chrystusa w Eucharystii;

B.14.b. pragnie spotykać się z Chrystusem Eucharystycznym;

B.14.c. wyraża pragnienie częstego przyjmowania Chrystusa w Komunii;

D.4.b. poprzez tę modlitwę wielbi Boga, ufa Bogu, prosi Go, jest otwarte na pełnienie woli Bożej;

D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;

D.6.b. przyjmuje postawę odpowiednią do danej czynności liturgicznej;

F.1.g. podczas Mszy św. powierza Bogu trudne sytuacje i własne cierpienia.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: treść modlitwy *Ojcze nasz*;
- Edukacja społeczna: celebracje religijne we wspólnocie; formułowanie dziękczynienia;
- Edukacja muzyczna: pieśni mszalne i stałe części mszy św.;
- Edukacja językowa: słownictwo – Eucharystia, liturgia, dziękczynienie, Komunia, przeistoczenie.

5. W przyjaźni z Panem Jezusem

Cele katechetyczne:

- Uświadomienie, że przyjaźń z Jezusem przejawia się w konkretnych postawach;
- Przedstawienie owoców Ducha Świętego;
- Ukazanie przykładów życia z Jezusem: przykłady biblijne i święci;
- Zachęta do stałego pogłębiania relacji z Chrystusem i dawania przykładem swojego życia świadectwa o Nim.

Podstawa programowa – treści:

A.5. Duch Święty w życiu Kościoła;

E.1. Bezwarunkowa miłość Boga. Wartość własnej osoby. Godność dziecka Bożego;

F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadczenie wiary dostosowane do jego możliwości: Współofirowanie (współcierpienie, włączenie w Eucharystię własnych problemów).

WymaganiaUczeń:

A.5.2. wymienia przejawy działania Ducha Świętego w Kościele;

E.1.4. rozpoznaje i nazywa swoje emocje oraz emocje innych osób.

PostawyUczeń:

A.5.a. jest otwarte na działanie Ducha Świętego;

A.5.b. jest posłuszne natchnieniom Ducha Świętego;

E.1.d. okazuje pragnienie życia w zgodzie z samym sobą i innymi;

F.1.h. przykładem swojego życia stara się dawać świadectwo o Jezusie.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: słuchanie i czytanie słowa Bożego;
- Edukacja społeczna: integralność głoszonych poglądów i przyjmowanych postaw i zachowań, dostrzeganie potrzeb drugiego człowieka;
- Edukacja muzyczna: piosenka religijna związana z tematem lekcji;
- Edukacja językowa: słownictwo – cierpliwość, łagodność.

6. Rok z panem Jezusem**Cele katechetyczne:**

- Ukazanie najważniejszych wydarzeń roku liturgicznego;
- Wyjaśnienie znaczenia świętowania we wspólnocie rodzinnej i parafialnej;
- Przygotowanie do świadomego i czynnego udziału w życiu liturgicznym;
- Kształtowanie postawy chrześcijańskiego świętowania czasu wolnego.

Podstawa programowa – treści:

- A.4. Jezus Słowem Boga i Obiecanym Zbawicielem; śmierć i zmartwychwstanie Jezusa;
- A.6. Powtórne przyjście Pana;
- B.4. Sens i przesłanie poszczególnych okresów roku liturgicznego;
- B.5. Zwyczaje związane z obchodami Świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego;
- B.7. Nabożeństwo różańcowe, drogi krzyżowej, majowe czerwcowe;
- B.8. Bóg Miłosiernym Ojcem;
- B.10. Warunki sakramentu pokuty i pojednania;
- C.5. Potrzeba dzielenia się dobrem z każdym człowiekiem;
- D.1. Dialog z Bogiem przez modlitwę;
- D.5. Maryja nauczycielką modlitwy;
- D.6. Modlitwa liturgiczna Kościoła.;
- D.7. Ludzie uczący modlitwy;
- E.3. Wspólnota szkolna;
- F.1. Postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności dziecka -świadełstwo wiary dostosowane do jego możliwości: Współfiarowanie (współcierpienie, włączenie w Eucharystię własnych problemów).

WymaganiaUczeń:

- A.4.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o Jezusie;
- A.6.1. na podstawie tekstów biblijnych opowiada o powtórny przyjsciu Pana Jezusa;
- B.4.1. wymienia i charakteryzuje okresy roku liturgicznego;
- B.5.1. uzasadnia religijny wymiar swietowania Bozego Narodzenia i Wielkanocy;
- B.5.2. wymienia najwazniejsze zwyczaje zwiazane z uroczystosciami i swietami kościelnymi;
- B.5.3. wylicza i omawia elementy swietowania Wielkanocy;
- B.7.1. uzasadnia wartosc udzialu w nabozenstwach drogi krzyzowej, rozancowych, majowych i czerwcowych;
- B.10.3. wymienia sposoby walki z grzechem;
- B.8.1. wyjasnia pojecie Bozego milosierdzia;
- B.8.2. wyjasnia przejawy Bozego milosierdzia;
- B.8.3. uzasadnia potrzebe zaufania Milosiernemu Ojcu;
- D.1.5. wyjasnia potrzebe modlitwy uwielbienia;
- D.5.1. charakteryzuje modlitwe Maryi;

- D.5.2. omawia modlitwę Magnificat;
- D.5.3. podaje z pamięci najważniejsze maryjne modlitwy (Pozdrowienie Anielskie, Różaniec);
- D.5.4. wymienia przykładowe sytuacje, w których warto modlić się za wstawiennictwem Maryi;
- D.7.2. wskazuje teksty przykładowych modlitw świętych;
- F.1.3. uzasadnia, że słuchanie słowa Bożego domaga się wprowadzania go w życie;
- F.1.8. omawia warunki spełnienia modlitwy.

Postawy

Uczeń:

- A.4.b. przyjmuje Maryję za swoją Matkę i okazuje jej szacunek;
- A.4.c. pragnie poznawać życie i nauczanie Jezusa;
- A.6.c. stara się żyć w postawie czujnego oczekiwania na powtórne przyjście Pana;
- B.4.a. wyraża pragnienie spotkania się z Chrystusem w tajemnicach roku liturgicznego;
- B.5.a. pogłębia więź z Chrystusem narodziłym i zmartwychwstałym;
- B.5.b. pielęgnuje w swoim życiu osobistym i rodzinnym zwyczaje świąteczne;
- B.5.c. okazuje szacunek dla tradycji;
- B.5.d. wyraża wiarę, zaufanie oraz radość z narodzenia i zmartwychwstania Chrystusa;
- B.7.a. okazuje cześć, wdzięczność i szacunek wobec Jezusa ukrzyżowanego i Najświętszego Serca Jezusowego oraz Matki Najświętszej i Jej Niepokalanego Serca;
- B.8.a. wyraża wdzięczność za dar Bożego miłosierdzia;
- B.8.b. przyjmuje z wdzięcznością dar Bożego miłosierdzia, zwłaszcza przebaczenie;
- B.8.c. ufa Bogu, przebacza bliźniemu, troszczy się o bliźniego;
- B.8.d. wyraża potrzebę zaufania w miłosierdzie Boże;
- B.10.b. podejmuje decyzję o przemianie swojego życia;
- B.10.d. wyraża przekonanie o potrzebie naprawienia krzywd i zadośćuczynienia;
- B.10.h. jest przekonane o potrzebie regularnej pracy nad sobą i przemiany życia, troszczy się o własne zbawienie;
- B.10.i. wyraża pragnienie i widzi potrzebę systematycznej spowiedzi;
- C.5.a. jest życzliwe i koleżeńskie wobec rówieśników;
- D.1.b. modli się słowami oraz w myślach;
- D.1.d. uczestniczy w modlitwie wspólnotowej;
- D.1.g. modli się w różnych sytuacjach życiowych;
- D.5.a. na wzór Maryi modli się w różnych okolicznościach życia.

- D.5.b. w modlitwie stawia Panu Bogu pytania jak Maryja i jak Ona poddaje się woli Bożej;
- D.5.c. wraz z Maryją wielbi Boga, prosi Go i ufa Mu;
- D.6.a. uczestniczy w zgromadzeniu liturgicznym, aby się modlić;
- D.7.a. modli się na wzór świętych;
- E.3.b. pielęgnuje więzi koleżeństwa i przyjaźni;
- F.1.a. Wyraża pragnienie spotykania się z Jezusem i z innymi ludźmi na Eucharystii.
- F.1.f. dziękuje Bogu za otrzymane dary.

Korelacja z edukacją szkolną:

- Edukacja polonistyczna: treść modlitwy koronki;
- Edukacja społeczna: znaczenie świętowania i celebracji w życiu człowieka; wymiar społeczny i rodzinny świąt kościelnych, zwyczaje i tradycje, pamięć o zmarłych;
- Edukacja przyrodnicza: cykliczność pór roku, rok kalendarzowy;
- Edukacja matematyczna: wykres kołowy roku liturgicznego;
- Edukacja muzyczna: muzyka poszczególnych okresów liturgicznych;
- Edukacja plastyczna: wykonanie różańca dowolną techniką;
- Edukacja językowa: słownictwo – zmartwychwstanie, wniebowstąpienie.

Wskazania do realizacji programu

Katecheza w klasie IV, a zatem po przystąpieniu przez uczniów po raz pierwszy do sakramentu Eucharystii, staje przed wyzwaniem „zatrzymania” tych dzieci i ich rodzin w Kościele. Charakteryzująca polski katolicyzm religijność wynikająca częściej z tradycji, niż osobowej relacji z Bogiem, a często jedynie z względów praktycznych (niech dziecko „pójdzie” do I Komunii, potem zawsze może mieć wybór), wydaje się być największym wyzwaniem katechizacji w kolejnych klasach. Dlatego tym bardziej należy zaakcentować, że etap katechizacji rozpoczęty w klasie I trzyletnim przygotowaniem do I Komunii św. nie kończy się po zwyczajowym białym tygodniu, ale kontynuowany jest w klasie IV i ma prowadzić do pogłębienia pobożności eucharystycznej dziecka, a w konsekwencji utrwalenia w nim praktyki regularnego przyjmowania Chrystusa Eucharystycznego, nie tylko w rok po I Komunii, ale jako stałej postawy wynikającej nie z przyzwyczajenia czy tradycji, ale z osobistej relacji z Chrystusem.

Dziecko w klasie IV wchodzi w okres późnego dzieciństwa, jest coraz bardziej autonomiczne w swoim postępowaniu, pozostając jednocześnie w wielu sferach dzieckiem. Jest to zatem okres przechodzenia od sytuacji znanej i pewnej do czegoś nowego i niezbadanego. Może to z jednej

strony budzić zapał i entuzjazm, powodując jednocześnie dezorientację i zagubienie.¹⁵ Kształtowanie w dziecku na tym etapie rozwoju religijnego pragnienia częstego przyjmowania Komunii, uczestniczenia w życiu liturgicznym i świadczenia swoim życiem o przynależności do wspólnoty Kościoła prowadzi w procesie interioryzacji ukształtowania autonomicznego pragnienia życia wiarą, nie będącego zbiorem praktyk religijnych z niedzielą Mszą św. na czele, ale w tych praktykach jedynie się przejawiająca. Istotą życia religijnego ma być bowiem osobista relacja z Chrystusem, przyjęcie aktem woli norm i zasad życia chrześcijańskiego do przyjmowania za swoje. Centrum katechez klasy IV jest Msza św., podobnie jak jest ona centrum chrześcijańskiego życia. Nie tylko kształtuje osobistą wiarę dziecka, ale ma charakter eklezjotwórczy. „Młody człowiek w okresie preadolescencji łatwiej wejdzie w rzeczywistość chrześcijańskiego doświadczenia, jeśli odkryje, że Ewangelia dotyka właśnie dynamiki relacji i uczuć, na które jest szczególnie uwrażliwiony.”¹⁶

Dynamika rozwoju poznawczego dziecka obliguje szkolną katechezę do sięgania do różnorodnych form i metod pracy na lekcji. Stopniowo można wprowadzać model katechez indukcyjnej, a zatem wychodzącej od sytuacji egzystencjalnych i prowadzącej przez kerygmat do życia wiarą konkretnego ucznia. Kerygmat jest w centrum nauki Jezusa. Nie jest to jedynie forma przekazywania wiedzy, suchych reguł czy dyktowanie katechizmu. Taka forma ewangelizowania skupia się na opowiedzeniu ludziom o codziennej obecności Boga. Ma na celu pokazanie sensu życia w Bogu. Katecheza indukcyjna uwzględnia integralność depozytu wiary – wierność Bogu i człowiekowi i stawia sobie za cel doprowadzenia do postawy dojrzałej wiary.

¹⁵ Por.: PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, 2020, nr 246.

¹⁶ Por.: PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, 2020, nr 247.

VII. Współpraca środowisk wychowawczych

a. Rodzina

Wychowanie religijne dziecka nie rozpoczyna się w momencie zapisania dziecka na lekcję religii w szkole. Jest to proces, który bierze swój początek w złożeniu obietnicy podczas Chrztu świętego przez rodziców, którzy to zapewniają, że będą wychowywać dziecko w wierze Kościoła katolickiego, dlatego warto tu podkreślić, że wychowanie religijne dziecka jest sprawą tylko wspólnoty ludzi ochrzczonych, ale jest przede wszystkim zadaniem rodziców. Pierwszym środowiskiem wychowawczym dziecka jest rodzina, toteż należy wspierać tę przestrzeń rozwoju i zachęcać rodziców do wspólnego celebrowania dnia Pańskiego, modlitwy, czytania Pisma Świętego. Zapewnienie dziecku optymalnego rozwoju moralno-duchowego pozwala na jego harmonijny rozwój. Nieprzerwana współpraca środowiska rodzinnego ze szkołą i parafią daje dziecku poczucie stabilizacji i jedność przekazywanych treści, a tym samym zapewnia harmonijny rozwój. Zainteresowanie i zaangażowanie rodziców w doprowadzeniu dziecka do sakramentów inicjacji, a później wspieranie go we wzrastaniu w wierze powinno stać się priorytetem podczas spotkań z rodzicami. Ukazanie głównych prawd wiary, zacieśnienie czy w wielu przypadkach nawiązanie więzi z Kościołem i w tym kontekście ukazanie obowiązków względem ochrzczonego dziecka staje się celem spotkań z rodzicami. Katechizacja rodziców w tym wymiarze coraz częściej staje się jednym z większych wyzwań i zadań Kościoła. Trudności, które napotykają rodziny (niesakramentalne związki, patchworkowe rodziny, brak praktyk religijnych, powierzchowność i oziębłość w wierze) mogą stać się przyczynkiem do zintensyfikowania pracy z rodzicami. Dla wielu dorosłych takie spotkania mogą stać się jedyną formą katechezy i spotkań religijnych, dlatego warto wykorzystać tę przestrzeń wychowawczą katechezy dzieci dla ewangelizacji rodziców.

b. Parafia

Choć powszechnie katechezę utożsamia się ze szkolną lekcją religii, jest ona w swojej naturze zawsze parafialna. Pierwsze głoszenie (kerygma) dokonuje się zawsze w kontekście eklezjalnym i ma taką naturę¹⁷. Dlatego też Kościół jest prawdziwym i rzeczywistym podmiotem katechezy i katecheza nie istnieje bez wspólnoty kościelnej. Katecheza zaistniała w początku Kościoła, jest on jej właściwym miejscem ale i celem katechezy. Parafia natomiast jest urzeczywistnieniem Kościoła w jego wymiarze partykularnym. Włączająca w życie sakramentalne katecheza przygotowania do I Komunii musi być realizowana paralelnie do katechezy parafialnej i do niej ma prowadzić. Zorientowany na sakramenty pokuty i pojednania oraz Eucharystii etap edukacyjny klas I-IV w nierozzerwalny sposób łączy zatem katechezę szkolną z parafia.

¹⁷ Por.: PAPIESKA RADA DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI, *Dyrektorium o katechizacji*, nr 78, 55.

Pogłębianiu więzi z Chrystusem zapoczątkowanej w dniu Pierwszej Komunii Świętej służy również stała, pozasakramentalna i systematyczna katecheza parafialna dzieci. Nie może ona powtarzać treści i metod nauczania religii w szkole, ale skupiać się na pogłębianiu osobistej wiary i przynależności do Kościoła.¹⁸

Spotkania duszpasterskie dla dzieci i rodziców należy organizować także w parafii, przy tym kładąc szczególny nacisk na ich wymiar formacyjny, a unikać skupienia się na praktyczno-organizacyjnych aspektach organizacji uroczystości I Komunii.

Dzieci należy sukcesywnie włączać w różnego rodzaju formy działalności duszpasterskiej w parafii. Po I Komunii św. staje ono na progu procesu świadomego stawania się chrześcijaninem zakotwiczonym we wspólnocie eklezjalnej. Udział w życiu tej wspólnoty przejawia się w udziale w wydarzeniach roku liturgicznego i w zaangażowaniu w życie wspólnoty parafialnej, dlatego to najczęściej po I Komunii dziecko ma możliwość dołączenia do różnych wspólnot religijnych funkcjonujących przy jego parafii.¹⁹

---

¹⁸ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Wskazania dotyczące przygotowania dzieci do przyjęcia i przeżywania sakramentu pokuty i pojednania oraz Pierwszej Komunii Świętej z dnia 29 sierpnia 2020 r.*

¹⁹ Por.: KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, 2018, s. 57.